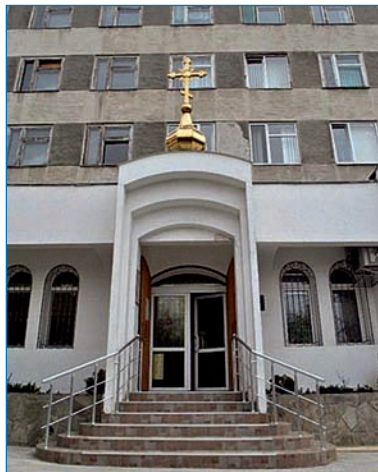

ДОРОГА
ДО ХРАМУ

ПО ВІРІ ВАШІЙ ВОЗДАСТЬСЯ ВАМ...

Настало довгоочікуване літо — з канікулами, відпустками, таборами, виїздом міської дівчороти до своїх сільських дідусів та бабусь. Мені ж довелося відкласти таку поїздку

через несподівану хворобу доньки — перетрудила моя кругла відмінниця в навчанні свої оченята, тож замість літньої гостини у бабусі «світло» їй тривале лікування. Добрі люди порадили звернутися до офтальмологів Кримської республіканської установи «Дитяча клінічна лікарня», що на вул. Титова, 77 у Сімферополі.

Ще по дорозі помітила щит, на якому було написано: при лікарні діє православний храм. Не надала тому спочатку особливої уваги. Стан дитини був дуже тривожний, пішла відразу на прийом до завідувачки, котра, не зволікаючи, виписала направлення на стаціонар, додавши, що вдома цю хворобу вилікувати неможливо. Я вже була начувана, що майже кожна хвороба очей може призвести до ослаблення, а то й до втрати зору. Рідні та друзі говорили, що потрібно їхати до Києва чи Харкова, що там краще

обладнання, професійніші лікарі. А хтось радив взагалі не зв'язуватися з лікарями, а звернутися до народної медицини — з промиваннями, примочками і т. ін. Я була просто в розпачі, а треба ж було і самій триматися, і дитину підтримувати. Провідувала її дуже часто, і якогось дня ноги ніби самі привели мене до лікарняного храму. Це було, пригадую, саме на Трійцю. Я увійшла в святково прибрану зеленими вітамі церкву, коли літургію вже було відслужено (прихожани на той час були в сусідній кімнаті, мабуть, саме йшли заняття недільної школи). Купила свічку «за здоров'я» та невеличкий срібний хрестик для донечки, щоб був їй оберегом і нагадуванням про Бога. Запала свічку, взяла хрестик в руку, замерла перед іконами. Церковна аура допомогла мені зосередитись, стати перед Святим Образом, як перед самим Богом, і звернутися зі своєю материнською молитвою до Божої Матері, благуючи зцілення для своєї доньки...

Минуло три тижні. Моя дитина видужала і вже давно на селі у бабусі. Ми сердечно подякували лікарям, вони професійно і людяно поставилися до нас і зробили все, щоб дитина була здоровою. Але я ніяк не могла забути той лікарняний храм і мою молитву перед іконою Божої Матері-Цілительки. Не випадково ж, напевне, з'явився цей храм у лікарні, тим більше, в дитячій, у такому місці, де стільки болу й страждання, і де часто буває так, що не залишається вже більше ніякої віри й надії — лише тільки на Бога.

Тому вважаю своїм обов'язком розповісти хоч трохи про цей храм і його настоятеля читачам «Кримської світлиці». Тим більше, що ієрей Микола Мішук широ погодився відповісти на мої запитання — до того ж, як з'ясувалося, рідною йому і мені українською мовою.

(Продовження на 5-й стор.)

АКТУАЛЬНО!

ЦЕНТР
ВІДНОСИН
УКРАЇНИ
З РОСІЄЮ —
У ПЛОЩИНІ
ЕКОНОМІКИ

стор. 3

МОВА
ПРО МОВУ

МЕШКАНКА
СЕВАСТОПОЛЯ:
«МОЇ ПРАВА
НІХТО
НЕ УТИСКАЄ»

стор. 6

ПОЕЗІЯ

ЛІНА
КОСТЕНКО:
«ВЕЧІРНЄ
СОНЦЕ,
ДЯКУЮ
ЗА ДЕНЬ!»

стор. 12

У КРИМУ З РАДІОЕФІРУ ЗНЯЛИ УКРАЇНОМОВНУ ПРОГРАМУ

З радіоефіру Державної телерадіокомпанії «Крим» зняли україномовну програму «Два кольори», яка мала вийти ввечері 13 липня і в якій розповідалося про заборонену акцію кримської громадськості на захист української мови. Про це Радіо «Свобода» повідомила автор програми, журналістка Алла Петрова. За її словами, на знак протесту вона написала заяву про звільнення.

Алла Петрова повідомила, що їй висунули цілу низку претензій — щодо поганості якості звуку з виступів на мітингу, а також політичної ангажованості, «нетолерантності» та «агресивності». Але, власне, програму не пустили в ефір через формальну причину — відсутність затвердженого сценарію програми.

«Де ваш сценарний план? Я не здала... Я не здавала і раніше. Завжди всі мої програми йшли без сценарних планів і ніхто мене не чіпав. І тільки тоді, коли я дала в ефір мітинг, хтось капнув — і вони почали шукати причину...», — припускає Алла Петрова.

Журналістка сказала, що її заява про звільнення з ДТРК «Крим» стала «емоційною реакцією на цензуру і тиск», з якими

вона стикалася на роботі останнім часом. Заслужений діяч культури України Алла Петрова працює на кримському державному телебаченні і радіо близько двадцяти років. Вона є автором низки дитячих україномовних теле- і радіопрограм, а також авторської громадсько-політичної радіопередачі «Два кольори», яка виходить щоп'ятниці. Зранку 13 липня програма вийшла в ефірі Радіо-Крим на ФМ-частотах, а вечірній вихід по проводовому радіо керівництво компанії заборонило.

Виконувач обов'язків генерального директора ДТРК «Крим» Степан Гулеватий теж наполягав на поганій якості звуку у підготовленій програмі, але і не відкинув політичного аспекту конфлікту.

«Є рішення Редакційної комісії з приводу того, що програма висвітлює тільки одну точку зору», — сказав керівник державного каналу. Разом з тим, за даними керівника моніторингової групи Інформаційного прес-центру Миколи Семени, про акції громадськості на захист української мови повідомили лише українська і кримськотатарська редакції ДТРК «Крим», а інші — проігнорували. Програми новин на державному телебаченні і радіо у Криму інформували лише про заходи Партії регіо-

нів на підтримку «мовного закону Ківалова-Колесніченка».

Водночас Степан Гулеватий повідомив Радіо «Свобода», що має намір «особисто розібратися у конфліктній ситуації» докола програми «Два кольори», і тому заяву Алли Петрової ще не підписав.

На початку червня керівництво Державної телерадіокомпанії «Крим» зняло з телефіру випуск новин «Хаберлер», який готує кримськотатарська редакція каналу. Як стверджує журналіст цієї редакції, підставою для зняття програми стала відсутність у ній повідомлень про Президента України.

7 липня у Сімферополі відбулася заборонена судом акція кримської громадськості, під час якої її учасники ухвалили і передали до Представництва Президента України у Криму звернення, в якому закликали спікера парламенту Володимира Литвина не підписувати Закон «Про засади державної мовної політики», оскільки той був ухвалений з порушеннями регламенту і Конституції, а Президента Віктора Януковича — вєтувати його, а також винести цей документ на розгляд Ради національної безпеки та оборони, як такий, що «загрожує національній безпеці».

Володимир ПРИТУЛА

Р. С. Як повідомила Алла Петрова редакції (читачі «КС» за нашими публікаціями знають Аллу Володимирівну ще і як талановитого керівника відомої на всю Україну дитячої театральної студії «Світанок»), якщо її заява про звільнення буде підписана, це дійсно свідчитиме про існування цензури на ДТРК «Крим», і працювати в таких умовах вона справді не зможе. Якщо ж заяву їй запропонують відкликати, значить, ще не все втрачено...

КРИМСЬКА СВИТЛИЦЯ

ЗАСНОВНИКИ:
Міністерство культури і туризму України,
Всеукраїнське товариство «Просвіта» імені Тараса Шевченка,
Трудовий колектив підприємства «Об'єднана редакція газети «Кримська світлиця»

За вагомий внесок у справу українського національного відродження, розбудову та зміцнення Української держави редакція газети "Кримська світлиця" нагороджена медаллю Всеукраїнського товариства "Просвіта"
"БУДІВНИЧИЙ УКРАЇНИ"

Головний редактор
Віктор КАЧУЛА

Газета зареєстрована Міністерством юстиції України
Регістраційне свідоцтво КВ № 12042-913ПР від 30.11.2006 р.
Індекс: 90269

Редакція не завжди поділяє думки авторів публікацій, відповідальність за достовірність фактів несуть автори.
Рукописи не рецензуються і не повертаються. Літвування з читачами - на сторінках газети.
Редакція залишає за собою право скорочувати публікації і виправляти мову.

ТЕЛЕФОНИ:
головного редактора - (0652) 51-13-24
відділів - 51-13-25

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:
95006, м. Сімферополь, вул. Гагаріна, 5, 2-й пов., к. 13 - 14
e-mail: kr_svit@meta.ua
http://svitlytsia.crimea.ua
Друкарня: ТОВ «ВПК «Експрес-Поліграф» вул. Фрунзе, 47-б м. Київ, 04080

ВИДАВЕЦЬ -
ДП «Національне газетно-журнальне видавництво»
Генеральний директор
Олеся БІЛАШ
03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1,
тел./факс (044) 498-23-63
Р/р 37128003000584 в УДКСУ у м. Києві МФО 820019
код ЄДРПОУ 16482679
E-mail: vidavnicтво@gmail.com

КРИМ ХОЧЕ ЗРІВНЯТИ СВОЮ КОНСТИТУЦІЮ З ОСНОВНИМ ЗАКОНОМ УКРАЇНИ

«ФАКТИЧНО, ЦЕ ВИХІД КРИМУ ЗІ СКЛАДУ УКРАЇНИ!» — ВВАЖАЮТЬ ПРЕДСТАВНИКИ ОПОЗИЦІЇ

Кримська влада почала активну роботу з розширення політичних і економічних повноважень автономії. Зокрема, пропонується зрівняти у правах Конституцію Автономної республіки з Конституцією України і наділити Верховну Раду автономії правом законодавчої ініціативи. В опозиції заявляють, що реалізація подібних ініціатив означає вихід Криму зі складу України.

Як пише «Коммерсант-Україна», відповідні пропозиції робоча група, створена головою Радміну Криму Анатолієм Могильовим, планує протягом двох місяців подати на розгляд Конституційної асамблеї при Президенті В. Януковичу.

«Наше завдання — винести на розгляд Конституційної асамблеї наше бачення взаємин Криму з центральними органами влади і зробити систему управління логічною і зрозумілою», — процитували кримського прем'єра в прес-службі Радміну.

Могильов підкреслив, що Крим має «потужний потенціал», при якому недопустимо залишатися дотаційним регіоном: «Нам необхідні не декларативні, а реальні повноваження. Це дозволить приймати більшість важливих для кримчан рішень не в Києві, а в самому Криму».

Депутат Верховної Ради Криму Юхим Фікс (фракція «Регіони Криму») повідомив виданню, що група концентруватиметься на трьох напрямках.

«По-перше, йдеться про те, щоб Конституція АРК була нарівні з Конституцією України, аби норми всіх законодавчих актів, які приймаються в країні, узгоджувалися з Конституцією Криму в частині повноважень автономії. Другий документ — це наше бачення розділу «Автономна Республіка Крим» в проекті майбутньої Конституції України, а третій — пропозиції, як наповнити повноваження автономії реальним змістом», — підкреслив депутат.

Серед іншого, за словами Фікса, робоча група планує

ініціювати надання Верховній Раді Криму права законодавчої ініціативи: «Важливо, аби Верховна Рада АРК могла зареєструвати у Верховній Раді проект закону від свого імені не з усього спектра питань, а лише в тій частині, яка стосується реалізації повноважень автономії».

Голова фракції «Союз» у кримському парламенті Лев Миримський підтримує розширення прав автономії. «Якщо дати Криму законодавче право, тоді Крим сам

Анатолій Могильов

визначиться, що йому робити», — заявив він, уточнивши, що виступає за федеральний устрій України.

«На мій погляд, це стабілізувало б ситуацію в країні. Це не сепаратистські настрої, а економічно обгрунтована думка: Крим повинен сам визначити свої пріоритети, формувати і затверджувати бюджет», — підкреслив депутат.

Представники опозиції, зі свого боку, заявляють, що ініціатива керівництва АРК щодо погодження ухвалюваних законів України з нормами Конституції автономії «означає конфедеративні зв'язки України з Кримом».

«Фактично це вихід Криму зі складу України, що нинішньою Конституцією не допускається!» — обурився заступник голови парламентського комітету з питань державного будівництва і місцевого самоврядування Юрій Ключковський (НУ-НС).

Він нагадав, що реалізація цієї ініціативи стосується зміни І розділу Конституції і вимагає проведення всеук-

раїнського референдуму. «Ці перспективи залежатимуть від складу наступного скликання Верховної Ради та позиції Віктора Януковича», — сказав Ключковський.

Примітно, що право законодавчої ініціативи для Верховної Ради Криму було передбачено в Конституції автономії, прийнятій 6 травня 1992 року. Серед іншого цей документ визначав Крим як самостійну державу, яка перебуває з Україною в конфедеративних стосунках.

У березні 1995 року Президент України Леонід Кучма скасував Конституцію Криму, а в 1998 році Верховна Рада законом затвердила нову Конституцію АРК з більш скромними повноваженнями.

Марина Ставнічук

Радник Президента України, секретар Конституційної асамблеї Марина Ставнічук переконана, що до питань конституційного статусу АРК Крим варто підходити обережно і зважено. Про це вона заявила, коментуючи заяву голови Ради міністрів Криму Анатолія Могильова про намір зрівняти в правах Конституцію АРК і Основний закон України.

«У питанні конституційно-правового статусу Криму необхідно бути зваженими, обережними і спокійними», — зазначила радник Президента, додавши, що один тиждень, протягом якого створена робоча група має намір сформулювати пропозиції до Конституційної асамблеї, — дуже малий термін для вирішення такого серйозного питання.

«Як суб'єкт права, АРК Крим може вносити будь-які пропозиції, але необхідно пам'ятати, що Конституційна асамблея займається питаннями Конституції України, а не Конституції АР Крим», — зазначила Ставнічук, яку цитує «Обозреватель».

ПІДПИСАНО ЗАКОН ПРО ПРИВАТИЗАЦІЮ КІМНАТ МЕШКАНЦЯМИ ГУРТОЖИТКІВ

Президент України Віктор Янукович підписав закон, який дає право мешканцям державних гуртожитків приватизувати приміщення, які вони займають, після того, як гуртожитки передадуть у власність територіальних громад.

Інформацію про підписання Закону «Про загальнодержавну цільову програму передачі гуртожитків у власність територіальних громад на 2012-2015 роки» розміщено в середу на офіційному сайті Глави держави. За результатами виконання програми у власність територіальних громад планується передати 1058 гуртожитків державної форми власності загальною площею 2457,82 тис. квадратних метрів.

Програма, серед іншого, містить графік, обсяги і терміни фінансування передачі в комунальну власність гуртожитків державної форми власності. Також йдеться про можливість змінити такі розміри і терміни відповідно до реальної ситуації на відповідних ринках, а також реальних можливостей бюджетів.

ТРИВАЄ ІНВЕНТАРИЗАЦІЯ ОБ'ЄКТІВ, ЯКІ ВИКОРИСТОВУЄ ЧФ РОСІЇ

У Криму вперше за час перебування Чорноморського флоту Росії відбувається інвентаризація об'єктів нерухомості, які використовує флот. Про це в ефірі Радіо «Свобода» заявив голова Фонду держмайна України Олександр Рябенко.

«Зараз проводиться повна інвентаризація всього, що в них є. Після того, треба буде уточнити конкретні угоди оренди, що і як використовується, що потрібно, але, можливо, треба здати за погодженням із місцевою владою, а якщо щось непотрібно флоту, то треба його вивезти і використовувати іншим чином», — зазначив він.

Інвентаризація об'єктів нерухомості, що використовуються Чорноморським флотом Росії на підставі угоди між Україною й Росією про параметри розділу Чорноморського флоту, почалася 6 жовтня 2011 року. Планується, що вона триватиме декілька років.

У КРИМУ З'ЯВИВСЯ ПЕРШИЙ ПЛЯЖ КАТЕГОРІЇ «5 ЧЕРЕПАШОК»

Масандрівський пляж Ялти отримав сертифікат якості і категорію «5 черепашок». Як повідомив міністр курортів і туризму Криму Олександр Лів, це перший пляж на території півострова, який отримав цю найвищу категорію.

«Це говорить про те, що пляж має найвищий стандарт сервісу. Крім того, «п'ята черепашка» дається за екологічний стан пляжу, що свідчить про те, що екологічна ситуація на цьому пляжі дуже сприятлива», — зазначив глава курортного відомства. О. Лів також наголосив, що Масандрівський пляж має всі можливості для його визнання оздоровчим. Для цього, за словами чиновника, власнику пляжу необхідно підготувати документацію й отримати підтвердження з Міністерства охорони здоров'я України.

А В МИКОЛАЇВЦІ ПЛЯЖ — НЕБЕЗПЕЧНИЙ!

Пляж селища Миколаївка Сімферопольського району Криму «категорично не придатний для безпечного відпочинку гостей і жителів автономії», — заявили в головному управлінні МНС у Криму після проведення відповідного рейду.

Зокрема, в результаті перевірки було з'ясовано, що пляж у Миколаївці після багатьох попереджень і зауважень не був обладнаний рятувальними постами, на ньому відсутні спеціальні заїди для водної техніки (катери, водні скутери, катамарани), вони переміщуються у місцях перебування людей. Але найбільше занепокоєння викликає відпочинок туристів на диких пляжах. Люди, нехтуючи попередженнями і заборонами співробітників МНС та місцевих органів влади, все-таки йдуть у «зону ризику». «Вже неодноразово на диких, необладнаних пляжах західного узбережжя відбувалися обвали ґрунту. Великий обвал 2005 року, обвали 2010 і 2011 року. Під обвалами гинули люди», — зазначають у МНС Криму. Рятувальники нагадують керівникам місцевих органів влади про необхідність проведення заходів щодо обмеження доступу на стихійні пляжі, а також про необхідність встановлення знаків і табличок, що застерігають про можливі обвали ґрунту. Крім того, відомство наполягає на проведенні заходів з демонтажу пристроїв для спуску на закриті пляжі.

СПАСИБІ ЗА ВРЯТОВАНЕ ЖИТТЯ!

Робота дільничного інспектора міліції — це, в першу чергу, захист і допомога громадянам у різних життєвих ситуаціях. І цей непростий труд дає свій результат — врятоване людське життя...

На адресу начальника Головного управління МВС України в Автономній Республіці Крим генерал-майора міліції Михайла Слєпаньова надійшов лист подяки від жителя села Прибережне Сакського району Олександра Миколайовича Журкіна. У своєму листі 55-річний кримчанин висловлює ширю вдячність дільничному інспектору міліції Сакського МВВС лейтенанту міліції Сергію Бондару, який своєчасно та професійно вжив заходів з надання громадянину медичної допомоги і по «гарячих слідах» затримав правопорушників.

В листі Олександр Миколайович розповідає, що в кінці березня цього року він повертався ввечері додому. На вулиці до нього підійшли незнайомі хлопці і попросили «закурити». Чоловік відповів, що не курить, і тоді зловмисники почали його бити. «...Мене били доти, доки я не зне-

притомнів. Я лежав у калюжі крові, з обох боків у мене були зламані ребра, пошкоджена ключиця, травмовано живіт. До ранку я б не дожив, — так сказали лікарі. У такому стані мене знайшов у кушах дільничний Сергій Бондар», — пише в своєму листі пенсіонер.

Лейтенант міліції Бондар негайно надав потерпілому першу медичну допомогу і викликав «швидку». Потерпілого доставили в лікарню, а дільничний, не втрачаючи ні хвилини, приступив до пошуків злочинців. Проявивши високий професіоналізм, міліціонер затримав зловмисників «по гарячих слідах». Ними виявилися раніше засуджені місцеві жителі 28 та 30 років.

Відносно підозрюваних порушено кримінальну справу за ч. 2 ст. 121 Кримінального кодексу України (умисне тяжке тілесне ушкодження). Зловмисникам загрожує покарання у вигляді позбавлення волі на строк від семи до десяти років.

Вдячний кримчанин також висловив сердечну подяку керівництву кримської міліції за підготовку таких висококваліфікованих співробітників, які в будь-яку хвилину

прийдуть на допомогу. «Бажаю Вам успіхів у вашій нелегкій роботі. Величезне спасибі за моє врятоване життя», — звернувся до правоохоронців пенсіонер. За сумлінне ставлення до виконання службових обов'язків і проявлений високий професіоналізм при

затриманні зловмисників дільничному інспектору лейтенанту міліції Сергію Бондару від імені керівництва Головного управління оголошена подяка.

Дар'я ЩЕРБАКОВА
Сектор зв'язків з громадськістю
ГУМВС України в АР Крим

ЦЕНТР ВІДНОСИН УКРАЇНИ З РОСІЄЮ ЗНАХОДИТЬСЯ В ПЛОЩИНІ ЕКОНОМІКИ

В ЯЛТІ У ЛІВАДІЙСЬКОМУ ПАЛАЦІ ВІДБУЛОСЯ П'ЯТЕ ЗАСІДАННЯ УКРАЇНСЬКО-РОСІЙСЬКОЇ МІЖДЕРЖАВНОЇ КОМІСІЇ ПІД ГОЛОВУВАННЯМ ПРЕЗИДЕНТІВ УКРАЇНИ ТА РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ ВІКТОРА ЯНУКОВИЧА І ВОЛОДИМИРА ПУТІНА.

Комісію, в рамках якої діють комітет у справах економічного співробітництва, три підкомітети: з питань безпеки, гуманітарного і міжнародного співробітництва та підкомісія з питань функціонування Чорноморського флоту Російської Федерації та його перебування на території України, було засновано згідно із Заявою президентів двох країн від 8 травня 2005 року. Вони ж і очолюють відповідно українську та російську частини комісії.

Перше її засідання відбулося 22 грудня 2006 року, друге — 12 лютого 2008 року, третє — 17 травня 2010 року в Києві у рамках офіційного візиту в Україну Президента Російської Федерації Дмитра Медведєва.

Попереднє, четверте засідання Українсько-Російської міждержавної комісії відбулося 26 листопада 2010 року в Москві. На ньому особливу увагу під час переговорів було приділено перспективним напрямкам поглиблення українсько-російського співробітництва в енергетичній сфері, детально розглянуто хід виконання домовленостей глав держав щодо спрощення порядку перетину українсько-російського державного кордону громадянами України та Російської Федерації, а також обговорено питання функціонування українських громадських організацій у Російській Федерації.

П'яте засідання 12 липня 2012 року розпочалося з хвилини мовчання в пам'ять про жертви повені на Кубані.

У вступному слові В. Янукович сказав, що прямий і

відкритий діалог двох країн, якому властиві взаємні довіра і повага, розвивається на основі стратегічного партнерства. «У нас є про що поговорити щодо співробітництва в різних сферах діяльності, деякі з них відкорегувати з урахуванням існуючих реалій».

За підсумками 2011 року ми вийшли на рекордний рівень обсягу взаємної торгівлі — більше 55 мільярдів доларів США. Це, безперечно, дуже серйозний результат. І нам необхідно не лише зберегти позитивну динаміку, а й примножити її. При цьому ми покликані прискорити необхідну модернізацію національних економік, підвищити конкурентоспроможність продукції на світових ринках. Найближчим часом нам необхідно зробити кроки для досягнення більш відчутних результатів у реалізації спільних проектів в авіабудуванні на основі взаємної вигоди та економічного прагматизму. Для цього вже виконана велика робота в галузі космосу, атомної енергетики, транспортної інфраструктури», — зазначив Президент України.

В. Путін у своєму виступі зазначив, що комісія давно, більше двох років, не збиралася в такому складі. Для цього були об'єктивні причини. Однак нині ситуація змінилася. Україна посідає четверте місце серед основних зовнішньоторговельних партнерів Росії — 6,7 відсотка від загального товарообігу. Це немало. І за цими цифрами стоїть ділове, якісне співробітництво окремих підприємств та цілих галузей економіки. Робота йде в практич-

ному напрямку. Росія є традиційним ринком збуту для продукції військового призначення багатьох українських підприємств, а деякі російські галузі залежать від українських партнерів. «Нам потрібно про ці плани поговорити дуже детально, маючи на увазі, що від цього залежить стан не лише наших Збройних Сил, а й високотехнологічних галузей економіки — авіації, космосу, суднобудування».

Росія та Україна — дуже надійні партнери на міжнародному рівні. І ми б хотіли почути про нинішні пріоритети української сторони», — сказав В. Путін. Ще одним важливим аспектом спільної роботи він назвав гуманітарний напрям. У Росії проживає три мільйони етнічних українців. А якщо взяти до уваги членів їхніх сімей, то ця цифра буде набагато більшою. І всі росіяни, маючи особисті чи ділові контакти в Україні, з глибокою повагою та інтересом ставляться до української культури, мови, національних традицій українського народу.

За результатами роботи комісії президенти двох країн підписали Декларацію про зміст українсько-російського стратегічного партнерства. Спільну заяву за підсумками п'ятого засідання Українсько-Російської міждержавної ко-

місії, Спільну заяву про делімітацію морських просторів в Азовському і Чорному морях, а також Керченській протоці. В заяві зазначається, що сторони вважають важливим проведення делімітації морських просторів у дусі дружби, добросусідства і стратегічного партнерства з урахуванням законних інтересів двох країн. Сторони мають намір забезпечити співробітництво в Азово-Керченській акваторії, включаючи стабільну роботу і розвиток Керченського каналу шляхом створення українсько-російської корпорації з її управління. За словами В. Путіна, в цьому документі, який практично готовий до здійснення остаточно розраховків, залишилося доопрацювати лише юридичні терміни.

Представники двох делегацій на рівні міністрів підписали низку міждержавних угод і меморандумів у сфері економіки, енергетики, науки, торгівлі, боротьби з тероризмом та інші.

На прес-конференції, що відбулася після церемонії підписання двосторонніх документів, В. Янукович і В. Путін виступили із заявами. В них, зокрема, зазначено, що діалог на засіданні комісії був відвертим. З деяких питань його учасники дискутували. Центр відносин знаходить-

ся в площині економіки. У ній закладено великий потенціал і над його розвитком робота буде тривати і далі. Планується створення додаткових можливостей для розширення міжрегіонального і прикордонного співробітництва. Зокрема, такий традиційний форум незабаром буде проведено в Нижньому Новгороді, а в Україні відбудеться Дні освіти і науки Росії.

На запитання журналістів про можливості перегляду вартості російського газу для України В. Путін відповів, що ціни на газ встановлено за корпоративними угодами. «Ми дамо доручення, щоб галузеві компанії вдосконалювали свої відносини з партнерами. З Німеччиною, наприклад, у Росії відносили особливі. Ми їх пустили в добування газу, а вони нас — у свій трубопровідний транспорт. Це інша модель співробітництва», — зазначив Президент РФ.

Обговорювалося й багато інших питань, у тому числі домовленості щодо перебування Чорноморського флоту Російської Федерації в Криму, можливості вивчення російської мови в Україні та української — в Росії. Президенти домовилися здійснити найближчим часом державні візити: Президента України — восени цього року, а Президента Росії — в 2013-му.

Валентина НАСТІНА

ТИМ ЧАСОМ...

БАЛОГА ОБУРИВСЯ ПОВЕДІНКОЮ ПУТІНА В ЯЛТІ

Міністр з надзвичайних ситуацій України Віктор Балога розкритикував поведінку російської делегації під час зустрічі Президента України Віктора Януковича і Президента Росії Володимира Путіна в Ялті.

«Вчора був на комісії з росіянами. Враження похмурі. Багато невдоволеності, від цього гостинних українців трясло. Президент Путін перебрав допустимі ліміти запізнення. Поїхав до байкерів і їхніх бойових подруг, цим показав пріоритети. Вийшло навпаки, ніж у давній пісні: «первим делом девушки, а самолёты потом», — написав Балога у своєму Facebook.

Обурило міністра і те, як поводи́вся Президент Путін і вся російська делегація. «Чемно втручати́ся, коли говорить господар зустрічі. Очевидно, пан Путін не знає це правило. Коментував виступ Пре-

зидента Януковича. Мабуть, думав, що це доречно і розумно. З цим згодні були далеко не всі. Дехто з гостей також, це було видно», — розповів міністр МНС.

За словами Балоги, нових ідей росіяни не привезли. «Мислення залишилося те саме. «Ми дотуємо Україну на мільярди доларів знижкою на газ». «Україна має вигідну ціну на російський газ». Може, це говорилося для Нижнього Тагілу чи Вятки? Києву слухати таке вже нецікаво. Кремль, мін'яй диск!», — радить Балога.

Щодо Митного союзу і ЄСР, то, як написав міністр, росіяни застосували свою тактику «принуждення». «Так, ніби це треба не їм, а нам. Знайшли прекрасний приклад — Білорусь. Явно не розуміють, що для українців це не орієнтир. Мабуть, далі думають, що Україна спить і бачить себе в неосоюзі. Щось там у них в підходах явно застопорилося. Сусіди, які одне одного поважають, в усьому поводять себе поважно. Українська сторона показала, що вважає Росію партнером. Що показала Росія? Мені особисто нічого нового», — обурюється Віктор Балога.

МЕДВЕДЧУК УЗЯВСЯ ЗА ІДЕЮ ФЕДЕРАЛІЗАЦІЇ УКРАЇНИ

На «круглому столі» в Києві обговорювали можливість переходу країни до федеративного устрою. Лідер громадської організації «Український вибір», 6-й глава Адміністрації Президента України (2002–2005 роки) Віктор Медведчук приступив до реалізації ідеї переходу України до федеративного устрою. Про це пише Коммерсант-Україна.

Як інформує видання, про старт проекту «Федеративна Україна» і проведення одноименної конференції Віктор Медведчук оголосив у своєму відеоблозі. «Федералізація нашої країни — це єдині і безальтернативні ліки проти її розколу, загроза і реальність якого існують», — заявив він, запропонувавши створити оргкомітет з напрацювання концепції законів про федеративний устрій України.

Очолюваний ним рух провів

«круглий стіл», на якому обговорювали алгоритм зміни державного устрою і терміни реалізації проекту.

Сам Медведчук на цей захід не прийшов.

Слід зазначити, що напередодні проведення «круглого столу» Віктор Медведчук був у Криму, де пізно ввечері приймав у себе вдома в Ялті Президента РФ Володимира Путіна, який заїхав до нього в гості після зустрічі з Віктором Януковичем.

Як відомо, Володимир Путін є хрещеним батьком дочки Медведчука Дар'ї.

В опозиції до планів переходу до федеративного устрою України поставилися скептично, зазначаючи, що для цього потрібно як мінімум внесення змін до Конституції 300 голосами народних депутатів і позитивний результат з цього питання на всеукраїнському референдумі.

ОФІЦІЙНО

Звернення Президента України Віктора Януковича до Українського народу з нагоди 22-ї річниці проголошення Декларації про державний суверенітет України

Дорогі співвітчизники! Минуло вже 22 роки від дня прийняття Декларації про державний суверенітет України. Цей правовий акт відкрив Українському народові шлях до незалежності.

Ключові постулати Декларації залишаються наріжним каменем новітнього вітчизняного державотворення, фундаментом внутрішньої та зовнішньої політики. Положення, визначені актом більш ніж два десятиріччя тому, і сьогодні є дороговказом та джерелом натхнення для тих, хто здійснює реформи в усіх сферах суспільного життя.

Ми можемо з упевненістю сказати, що основні принципи, закладені в ухваленому 16 липня 1990 року документі, реалізовані. Україна розвивається як незалежна, демократична та права держава. Зичу усім добра, злагоди та благополуччя.

Кабінет Міністрів України на своєму засіданні 11 липня 2012 року затвердив склад Організаційного комітету з підготовки та відзначення 21-ї річниці незалежності України.

Проект відповідного розпорядження розроблено Міністерством культури України на виконання Плану організації виконання Указу Президента України від 19 червня 2012 року № 402 «Про відзначення 21-ї річниці незалежності України».

До складу Оргкомітету увійшли Прем'єр-міністр України Микола Азаров, Глава Адміністрації Президента України Сергій Львовиченко, радник Президента України — керівник Головного управління з гуманітарних і суспільно-політичних питань Адміністрації Президента України Ганна Герман, міністр культури Михайло Кулиняк, міністр надзвичайних ситуацій Віктор Балога, голова Укрдержархіву Ольга Гінзбург, голова Держкомтелерадіо Олександр Курдінович, міністр економічного розвитку та торгівлі Петро Порошенко та інші високопосадовці.

З 1 серпня 2012 року грошове забезпечення військовослужбовців Військово-Морських Сил ЗС України збільшується вдвічі. Таке рішення прийнято урядом України, який ухвалив постанову про встановлення вказаному особовому складу Збройних Сил України з 1 серпня 2012 року щомісячної грошової винагороди в розмірі місячного грошового забезпечення.

Документ було підготовлено Міністерством оборони України на виконання рішення Комітету з реформування і розвитку Збройних Сил України та оборонно-промислового комплексу від 20 квітня 2012 року. «Це рішення, яке підніме престиж і мотивацію служби українських військових моряків, є черговим кроком у комплексі заходів щодо забезпечення гідного соціального захисту військовослужбовців армії і флоту», — підкреслив міністр оборони України Дмитро Саламатин.

Відтепер військовослужбовець служби за контрактом ВМС ЗС України першого року служби отримуватиме 3 тисячі 24 гривні замість 1 тисячі 512 гривень.

<http://www.mil.gov.ua>

«В УКРАЇНІ 46 МІЛЬЙОНІВ ЯЗИКІВ, АЛЕ МОВА У НАС ОДНА»

Банер з таким текстом виставили під час футбольного матчу 14 липня фанати київського «Динамо», висловивши таким чином свою точку зору щодо мовного питання в Україні. Кожен день приносить нові події чи акції проти мовного закону, який під виглядом надання прав мовам меншин фактично розколює Україну. Протестують і під Українським домом у Києві, і в далекій Аргентині, і в далекому Чикаго.

Всім зрозуміло, що ця штучна метушня водночас має намір і згуртувати електорат перед майбутніми виборами — так було завжди в часи незалежної України.

«Піаністи» у Верховній Раді грають і виграють

Майже всі телеглядачі України та світу бачили картинку на екрані, коли не більше 80 депутатів вирішили принципи мовної політики для 45-мільйонного народу. Порушення процедури та активна робота депутатів-«піаністів» призвели до необхідного результату: головне табло Верховної Ради показало 248 голосів «за». Нехтування законами, звичайно, є приводом для оскарження даного закону в Конституційному суді та подальшого його скасування.

Що підтверджують опитування громадян і чи цікавить їхня думка антиукраїнські партії?

Ми й раніше знали, а останні дані соціологічного опитування, проведеного спільно Центром ім. Разумкова і фондом «Демократичні ініціативи» з 31 травня до 6 червня 2012 року, лише підтвердили те, що питання мови не є найголовнішим для громадян України при нормальному перебігу подій. На перших місцях у списку значущих для виборців України проблем є подолання безробіття (59,3%), подолання кризи в економіці, економічне зростання (51,8%), підвищення загального рівня зарплат, пенсій, стипендій (51,5%), зниження цін на продукти і товари першої необхідності (43,3%).

Турбують людей питання про

боротьбу з корупцією (39,0%), «припинення політичних репресій, свобода для лідерів опозиції» — 18,6%.

А ось питання статусу російської мови в списку з 33 питань опинилося на 31-му місці. При цьому, якщо в 2004 році статус російської мови цікавив 8,9% українців, то в 2012-му — 3,9%.

І ось, коли 31 травня в Севастополі очільники місцевих філій антидержавних партій «Русский блок», комуністів та прогресивних соціалістів каталізували мовне питання і проводили прес-конференцію начебто про утистки російської мови в місті, я спробував донести їм цю інформацію, рівночасно і про побутовий шовінізм стосовно україномовних громадян, адже в кіосках немає українських газет, у книжкових крамницях — літератури. Запитав про безгосподарськи заморожене будівництво української школи-колегіуму в Севастополі. Зрозумілих і чесних відповідей не було, журналісти почули звичну демагогію. Але вони чомусь не повідомили своїм читачам про існування альтернативної точки зору про те, що захисту потребує саме українська мова. Цікаво, це була самоцензура чи цензура?

Зазначу, що замовчування фактів порушень прав україномовних громадян за участі сервільних журналістів є могутнім пропагандистським інструментом.

Наявність демократичного Інтернету поки що не впливає на результативність жорсткого керівного телебачення.

Закон винятково недолугий

Разом з більш ніж 2000 поправок до закону, які були подані до комітету Верховної Ради з питань культури і духовності, існує кілька експертних аналізів не продуманого документа. Ще у висновках Венеціанської комісії від 2 грудня 2011 р. зазначено, що зміст документа свідчить про те, що в законопроекті Ківалова-Колесніченка закладені механізми домінування російської мови на шкоду українській як державній.

Законопроект також був негативно оцінений у висновках усіх профільних установ НАН України — Інституту мовознавства, Інституту української мови, Інституту політичних та етнопольових досліджень, Інституту держави й права, Академії наук Вищої школи, Інституту філології Київського національного університету ім. Тараса Шевченка.

Законопроект зазнав нищівної критики у висновках органів державної влади України, а саме: Міністерства фінансів України та Міністерства юстиції України, Комітетів Верховної Ради України — з питань культури і духовності та з питань бюджету, а також Головного науково-експертного управління Верховної Ради України.

Очевидно, що в такому законопроекті панує дух великоросійського шовінізму і українофобії.

Фахівці також вказують на відсутність механізму фінансування для впровадження закону — адже для цього потрібні щонайменше 17 мільярдів гривень.

Як колись афористично висловився екс-спікер Верховної Ради Іван Плюш: «Ну що його пхати, коли воно не лізе?»

Як це робиться в Севастополі...

Наше місто в силу дії Харківських угод є зручним плацдармом

для антиукраїнської агресії та випробувальним полігоном політичних технологій для досягнення антидержавних результатів. Саме тут міська рада замість реальної діяльності з покращення життя громадян приймає найбільшу кількість недолугих політизованих заяв і рішень. Саме тут місцеві осередки всеукраїнських партій безперешкодно проводять антидержавну агітацію. На провінційних телеекранах переважають антидержавні монолози депутатів різного рангу, у випадку прямих ефірів глядач нашоухується на редактора-цербера, який не дозволить звучання в ефірі альтернативної думки чи запитання, що, безумовно, є цензурою.

Пригадую випадок, як кілька років тому, коли ТБ було трохи демократичнішим, на міському екрані в прямому ефірі були лідери місцевих комуністів та політолог Ігор Лосев. Тема була про НАТО і проводилося відповідне опитування. І ось, коли слово отримав п. Лосев і севастопольці почули переконливі аргументи, кількість голосів за Альянс стала різко зростати, і коли вона перевищила 34%, щось там несподівано зламалося. Зрозуміло, що якби це опитування тривало ще хоч би 5 хвилин, то хтось був би звільнений за такий результат у місті російських моряків.

Підтасовують результати громадської думки і при проведенні так званих опитувань населення. Так, за історично короткий час в інформаційний простір полетіли переможні цифри — 57, 90 і 127 тисяч підписів за російську мову як другу державну. «Севастополь «восстал» против украинского языка» — переможно заспівали підлеглі ЗМІ.

Насправді, опитування було проведене в 19 палатках, черг жодних не було. На двох точках фінансово вмотивовані «волонтери» повідомили, що за увесь час було зроблено близько тисячі підписів. Прості знання з арифметики дозволяють засум-

ніватись у даних, які нам повідомили партійні функціонери.

Не можна не згадати і маршати слова ведучого Першого російського телеканалу і коментар про фізичні і моральні страждання якоїсь бабусі, яка в аптеці не розібралась серед бандерівських написів на ліках. На «блакитному оці» забита московською пропагандою севастопольчанка повідомила: «Вот моя старенькая свекровь пошла в аптеку, надо было купить ей перекись водорода. А так как названия «перекись», «аммиак» — довольно сложные в переводе с украинского, то она купила не то, что надо. И использовала, на рану положив аммиак».

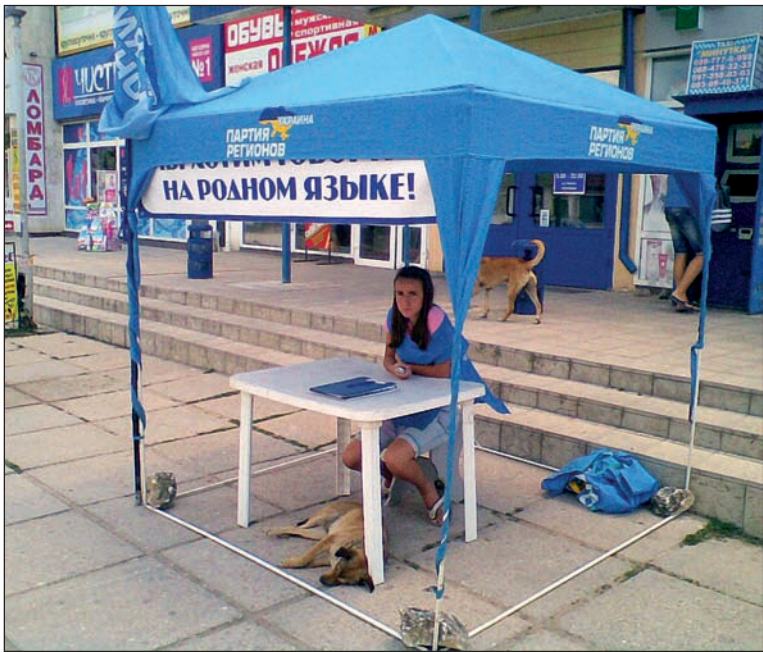
Цей геббельсівський сюжет, який переглянули десятки мільйонів глядачів Росії і України, одного з них надихнув на вірш, що закінчується словами: *За стіки літ вже б вивчив мову тунгус чи друг степей калмик. Но Крим не подчініцца Львову. Аптека. Бабушка. Язык.*

За здоровий глузд!

Донецька гімнастка Лілія Подкопаєва нещодавно заявила: «Однозначно вважаю, що в Україні має бути єдина державна мова — українська. Ніхто ніколи не утискав в Україні нас, російськомовних. Я по кілька разів була у Львові, Івано-Франківську — усі мене там розуміли. Свого часу, ще за Радянського Союзу, можна було не вчити українську мову, я дуже багато тренувалася — і батьки вирішили не завантажувати мене українською. Зараз я страждаю від того, що не знаю її. Мої діти вчать українську — це закономірно».

При здоровому глузді з цими словами мусили б погодитись і автори антидержавного, антиукраїнського законопроекту, який підриває основи незалежної державності України. А дії тих 80 депутатів, які бігали і натискали кнопки відсутніх обранців, хай би оцінили відповідні інстанції. Народ їх вже оцінив.

Микола ВЛАДІМІРСЬКИЙ

ЩЕ ОДИН ДЕПУТАТ ВІДКЛИКАВ ГОЛОС

Народний депутат від парламентської фракції Народної партії Юрій Литвин відкликав свій голос за Закон «Про засади державної мовної політики», ухвалений Верховною Радою 3 липня. Про це йдеться в його заяві на ім'я спікера ВР, повідомили УКРІНФОРМУ в прес-службі фракції НП.

«В мене є особисте бачення засад державної мовної політики, яке мені не дали змоги реалізувати під час розгляду в другому читанні цього законопроекту на вечірньому засіданні 3 липня поточного року. Проте відбулося голосування за участі моєї картки на його підтримку. Враховуючи викладене, прошу вважати мій голос «за» недійсним», — зазначається у заяві депутата.

Як повідомляло агентство, 6 липня Володимир Литвин сказав, що для нього стало несподіванкою голосування членів Народної партії за мовний закон.

4 липня депутати від фракції НП Катерина

Вашук, Сергій Терещук, Василь Шпак та Василь Черній відкликали свої голоси за закон про мову.

Відкликати свій голос за мовний закон хоче Віктор Янукович-молодший, бо він під час голосування не був у сесійній залі парламенту, а перебував у відпустці.

Про це народний депутат написав на власній сторінці у Фейсбуці. Янукович-молодший пояснив: його картка залишалася у фракції і не могла проголосувати. Тож сталася якась технічна помилка. В. Янукович уже написав заяву, аби його голос відкликали від цього законопроекту.

ЗАКОН НЕПРИЙНЯТНИЙ ДЛЯ КРИМСЬКИХ ТАТАР

Лідер Меджлісу кримськотатарського народу, депутат Верховної Ради (фракція НУ-НС) Мустафа Джемільєв вважає закон про засади державної мовної політики, ухвалений напере-

додні, неприйнятним для кримських татар. Про це він заявив у коментарі агентству УНІАН.

«Для нас цей закон неприйнятний. Ми розглядаємо себе як корінний народ України, і ситуація з кримськотатарською мовою не повинна залежати від чисельності (його носіїв)», — сказав М. Джемільєв.

Глава Меджлісу заявив також, що в законі мало бути передбачено закріплення підсумків «злочинної мовної політики, яка була у Радянському Союзі щодо української мови, в результаті якої в багатьох регіонах переважає російська». За його словами, якщо російська одержить особливий статус у регіонах України, то у етнічних українців не буде стимулу вивчати рідну мову. «Не буде цього стимулу і у кримських татар, оскільки вони володіють російською мовою не гірше за самих росіян», — сказав М. Джемільєв.

Він заявив також, що послання на Європейську хартію про мови національних меншин не обґрунтовані, оскільки вона спрямована на захист мов, які перебувають під

загрозою. «Російській мові нічого не загрожує», — сказав М. Джемільєв.

ПРОТИ — НАВІТЬ УКРАЇНЦІ АРГЕНТИНИ

У столиці Аргентини відбулася демонстрація проти закону про засади державної мовної політики. Організаторами акції протесту в Буенос-Айресі виступили активісти Української центральної репрезентації в Аргентині, повідомляє ICTV з посиланням на медіа-портал української діаспори VIDIA.

Представники української діаспори провели мітинг біля пам'ятника Тарасу Шевченку, а потім вирушили пікетувати Посольство України в Аргентині.

У заходах взяли участь понад 100 людей. Крім того, понад 300 українців поставили підписи на підтримку рідної мови у книзі, яку разом з листом передали Президенту Віктору Януковичу через посольство.

Також у всіх українських церквах Аргентини провели молебень за українську мову.

ПО ВІРІ ВАШІЙ ВОЗДАСТЬСЯ ВАМ...

(Закінчення.)

Поч. на 1-й стор.)

— Отче Миколо, розкажіть про себе: де ви народилися, як стали священником, що до цього привело, як потрапили до Криму, чому саме у цю церкву?

— Народився я 4 березня 1984 р. в селі Іванівці Корецького району Рівненської області. Славиться село наше тим, що займає друге чи третє місце в Україні за кількістю священників, що вийшли з нього. Виховувався в багатодітній родині — 5 братів і 6 сестер. Мій батько Микола Леонідович за професією — газоселектрозварювальник. Мама Галина Анатоліївна працювала листоношею, але коли ми почали народжуватися один за одним, то вона повністю присвятила себе сім'ї. Вона у нас мати-героїня!

Мої батьки, бабуся та дідусь — віруючі люди, вони змалечку прилучали нас до церкви. Особливе враження глибоко віруючої людини на мене, ще малого, справила моя бабуся Балаушко Галина Андріївна, яка без поважної причини не пропускала жодної вранішньої і вечірньої служби. Вона до цих пір, незважаючи на свій поважний вік, славить Господа. І досі перед моїми очима стоїть картина, коли ми, зморені важким трудовим днем на городі (а городи у нас на Рівненщині — майже по півектара), падали безсилі до сну, розплющивши очі, а не раз бачив, як наша бабуся молилась Господу навколішках.

Те, що я став священником, вважаю Божим промислом. Коли в нашій сім'ї сталася трагедія — загинув мій чотирнадцятирічний брат, я, бачачи, що ми на цій землі не вічні, надумав після закінчення школи вступити до Київської або Одеської духовної семінарії. В школі мені легко давалися гуманітарні науки, особливо я любив історію. Коли я останній рік навчався в школі, до нас на Рівненщину приїхав на гостину і у церковних справах батьків двоюрідний брат отець Феофан з Курська, який запропонував поїхати до нього і спробувати з його сином (моїм однолітком) вступити до Курської духовної семінарії. Важко, звичайно, було покидати рідну домівку, та Господь вже вів мене цим шляхом.

Вступний конкурс до семінарії на той час був три претенденти на місце. З Божою милістю я пройшов цей конкурс. Тому що ще до вступу

я вже умів читати церковнослов'янською мовою, знав напам'ять п'ятдесяті і дев'яності псалом молитов, а також міг проспівати тропар своєму святому.

Під час навчання в семінарії ніс послух іподиякона і келійника митрополита Іовеналія, керуючого Курською єпархією. Навчання було дуже серйозним, відповідальним, особливо строгими були вимоги до поведінки. Про дівчат і мови не було, за це навіть відраховували. Вже тільки після закінчення семінарії давали благословення на шлюб тим, хто цього бажав.

21 вересня 2007 року, на свято Різдва Пресвятої Богородиці, я був висвячений в сан диякона, 6 січня 2008 р., напередодні Різдва Христового, — в сан ієрея у Знаменському соборі м. Курська.

У 2007 році вінчався з дівчиною православного віросповідання Ольгою Клименковою, уродженкою м. Сімферополя, з якою звела доля завдяки моїм сестрам, що мешкали в Сімферополі, вона була їхньою подругою. Нам було суджено зустрітися на Рівненщині, коли вона приїздила з сестрами в гості. То я і опинився в Криму через те, що тут була моя половинка. Поїхав служити Богові на Батьківщину, бо було де жити і люди рідніші.

З 25 лютого 2009 р. я став настоятелем храму в ім'я ікони Божої Матері «Цілителька». Крім цього, ще відправляю упокійні служби на міському кладовищі Абдал, кожної суботи звершую Богослужіння і проповідую слово Боже засудженням 102 колонії м. Сімферополя.

— Розкажіть про історію ви-

никнення цієї «лікарняної» церкви: коли вона відкрилася, чия це була ідея, хто її прихожани?

— Храм в ім'я ікони Божої Матері «Цілителька» був відкритий 15 червня 2009 року при здійсненні чину освячення та першої літургії, відслуженої митрополитом Сімферопольським і Кримським Лазарем.

Ініціаторами створення храму в лікарні був головний лікар Олександр Анатолійович Астахов і небайдужі до цього люди. Спершу все оформили юридично. Приміщення для храму орендуємо у Фонду майна за кошти церкви. Розташована церква в лікарні на першому поверсі, в колишньому спортзалі, стан якого був жахливий — дах протікав. Завдяки великому бажанню і зусиллям багатьох людей ви бачите зараз цей затишний храм. А облаштовувати його мені допомагали мої рідні брати і сестри, котрі так чи інакше причетні до церковного життя. Слушні поради давав мені найстарший брат Петро — майстер на всі руки. Марія малувала ікони. Тетяна і Катерина виконували художній розпис. Наталя шила церковний одяг. Богдан виготовив для церкви престол — він столяр. Іван за професією, як і батько, — газоселектрозварювальник, закінчив ще й духовну семінарію, ту, що і я. Іконостас для храму і головний аналой зробив майстер із Почаєва Олег Бельц. Довершує усю цю надзвичайну красу вишукано вишита монахинями з Корецького монастиря, за малюнком моїх сестер, риза для престолу.

Але церква — це ж не тільки

гарне приміщення. Церква — це її прихожани. Віруючі нашої церкви — це лікарі, батьки хворих дітей, самі діти, просто жителі цього району. Причому, приходять сюди люди різних національностей, бо знають, що тут для них завжди відчинені двері. Нещодавно заходила до храму жінка мусульманського віросповідання, яка дуже просила помолитися за її чоловіка. Прибігав ставити свічку Святителю Миколаю кримськотатарський хлопчик (чомусь йому сподобався саме цей святий), який лежав у лікарні з травмою ока, а виписався він з лікарні із стовідсотковим зором.

— То виходить, що церква допомагає хворим! А можете ви назвати ще схожі випадки? Розкажіть, як церква підтримує дітей в лікарні? Як вони сприймають священника?

— Випадки зцілення є, і вони подаються по вірі. Як радісно дивитися на батьків, коли хвороба відступає від їхніх дітей, це є Божа Милість. Адже в Біблії сказано: «Вірте — і по вірі вашій буде вам!» Майже на кожне релігійне свято ми разом з лікарями, вихованцями недільної школи і прихожанами влаштовуємо для маленьких пацієнтів в актовому залі лікарні свята. В цьому мені допомагає матушка (до речі, матушка Ольга закінчила Кримський медичний університет і працює тут лікарем-ендокринологом — авт.), вона відповідає за недільну школу. Сестра Наталя — регент церкви, займається з дітками вокалом. До тяжко хворих дітей, які не можуть бути присутніми в актовому залі, ми йдемо самі. Тому що пацієнти гематологічного та

травматологічного відділень — прикуті до ліжка, годинами лежать під крапельницями. Ми йдемо до них не з порожніми руками, а з добрим словом, молитвою, подарунками. Для дітей власними силами створені бібліотека та відеотека.

Не так давно з благословення Митрополита Сімферопольського і Кримського Лазаря в нашому храмі був відслужений молебень, після якого хворим дітям були роздані поясники, освячені на Поясі Пресвятої Богородиці. Діти з великою радістю приймають подарунки. Одного разу на свято Водохреща, коли я ходив по відділеннях зі свяченою водою, підійшов до мене хлопчик, ухопив за рясу і запитав: «Ви Бог?» Я відповів йому: «Ні! Я служу Богові». Тоді хлопчик попросив мене помолитися за його тата і маму. Діти вірять, що Бог є! І розуміють вони більше, ніж ми собі думаємо.

— Отче Миколо, от до вас у храм приходять люди різних національностей, а чи має значення, якою мовою молитися?

— Я спілкуюся з прихожанами зрозумілою їм мовою, а службу веду церковнослов'янською. Якщо до мене заговорять українською, то і я розмовлятиму українською. Завжди пам'ятаю, що я — українець, ніколи не цураюся свого походження, люблю свій народ, державу і не хочу ніякого роз'єднання між людьми. Бо роз'єднання веде до погибелі. Спасіння наше — в єднанні.

— Отче Миколо, що б ви порадили читачам «Кримської світлиці» — як у цьому непростому світі зберегти здоровий тіло і душу?

— Я б порадив кожній родині намагатися жити за заповідями Господніми. Зараз у нашому суспільстві ми ба-

чимо багато ворожнечі, зрад, розлучень, неприязні, що починаються саме в сім'ях. Найстрашніше, що все це бачать наші діти. Якщо вдома постійно сварки, крики, то що доброго з цього вони можуть взяти? Дивляться вони на батьків — і як губки все в себе вбирають. Все починається з сім'ї. Батьки повинні усвідомлювати, який вони подають приклад своїм дітям.

Хотілося б побажати, щоб у родині підтримувалися православні традиції, щоб частіше приходили до церкви. Бо без Бога немає життя...

Всім нам потрібно сіяти зерна добра, тоді врожай зберемо сторицею.

Розмовляла
Любов СОВИК

* * *

У 2004 році, до 250-річчя від дня народження прп. Серафима Саровського, отець Микола Міщук нагороджений подячною грамотою за внесок у справу відродження святих Курської єпархії РПЦ.

У знак благословення за старанні церковні труди до дня Святого Великодня 2010 р. нагороджений камлавкою, а до дня Святого Великодня 2011 р. — наперсним хрестом.

* * *

Богослужіння, що здійснюються в Храмі:
— Божественна Літургія — щонеділі та у святкові дні о 8.00 (після закінчення Літургії відбувається молебень);
— Вечірнє Богослужіння — в суботу і напередодні свят о 16.00;

— Молебень з акафістом перед іконою Божої Матері «Цілителька» відбувається щоп'ятниці о 14.00.
Храм відкритий щодня з 8.30 до 16.00.

При храмі діє православна бібліо- та відеотека.

Недільна школа працює після закінчення Літургії.

МОЇ ПРАВА НІХТО НЕ УТИСКАЄ

МЕШКАНКА СЕВАСТОПОЛЯ — ВІДВЕРТО ПРО МОВНЕ ПИТАННЯ

«Нації вмирають не від інфаркту. Спочатку їм відбирає мову». Ці слова Ліни Костенко можна взяти епіграфом до нинішньої ситуації, що складається в Україні. Адже ні для кого не секрет, що саме зі зникнення мови починається зникнення свого alter ego, що згодом призводить до зникнення нації. Залишається територія — з родючими землями, якій досить швидко дадуть раду, заселивши новими мешканцями, звичайно, російськомовними. Свого часу це зробила злочинна комуністична влада у 1932–1933 роках, влаштувавши штучний голод. Ні, це не сценарій до фантастичного фільму під назвою «Апокаліпсис», це цілком реальний розвиток подій у разі, якщо влада не зупиниться і не побачить, що далі йти нікуди, далі — прірва. В сусідній державі все починалось зі зникнення мови, ніхто її не захистив, ніхто не зміг її відстояти, і тепер ця територія, що зветься Білоруссю, фактично є ко-

лонією Росії зі своїм батьком-правителем. Така доля може чекати й на Україну, якщо політики, письменники, поети, журналісти, актори, громадські діячі, а головне — всі без винятку громадяни України не виправлять ситуацію, яких ніхто не зможе відстояти своє право говорити, писати, спілкуватися українською.

Кожного разу, коли перед виборами постає мовне питання, я завжди згадую свого викладача, яка сама родом зі Львова (її донька живе в Івано-Франківську). Вона розповідала мені, що і у Львові, і в Івано-Франківську є російськомовні громадяни, правда яких ніхто не утискає, наводила приклад лікаря-педіатра, яка розмовляє російською. Їхні родини спілкувалися, і жодних проблем не виникало. Навдяки цей приклад із власного життя, мій викладач наголошувала на тому, що мовне питання в Україні є штучним. Це дійсно так, і таких прикладів можна на-

водити безліч.

Для мене, як для людини, що народилась і живе в Севастополі, російська мова є рідною, і я можу абсолютно відверто сказати, що коли я хочу розмовляти російською мовою, я розмовляю, і мої права жодним чином ніхто не утискає і не порушує. Людині при тямі навряд чи прийде в голову, що російська мова потребує захисту, особливо в тих 13-ти регіонах. Говорачи про Крим, можу констатувати, що там російська мова не потребує захисту, навіть більше, захисту потребує українська, оскільки в цій місцевості скрізь: на вулицях, у ресторанах, кінотеатрах — можна почути російську мову. Так, тут живе російськомовне населення, звичайно, воно має право спілкуватися тією мовою, якою вважатиме за потрібне, це право кожної людини, яке ніхто жодним чином не порушує. Справа в іншому — всі російськомовні громадяни мають розуміти, що вони так чи інак-

ше живуть в державі Україна, яка має свій герб, свій гімн, свою мову. І якщо ти живеш у цій країні — її треба елементарно поважати. Під повагою треба розуміти володіння державною мовою, дбайливе ставлення до традицій української культури. Це є ознакою будь-якої європейської держави.

Як мешканка Криму я можу стверджувати, що за 20 років незалежності тут зріс попит на українську мову, збільшилась кількість людей, котрі прагнуть її вивчати, наприклад, до єдиної українськомовної в Сімферополі гімназії завжди є конкурс, туди надто складно потрапити, адже є безліч бажаючих вчитися українською, і це є, безумовно, величезним позитивом. Це означає, що російськомовні громадяни мають бажання вчити українську, розширювати коло своїх знань, дбають про гідне майбутнє своїх дітей. Але щоразу перед виборами створюється протистояння з метою дестабілізації ситуації. Постає

запитання: в чому виграють російськомовні громадяни після ухвалення закону Колесніченка-Ківалова? Вони стають багатшими? Ні. У них з'являється можливість безкоштовно лікувати своїх стареньких батьків? Ні. Держава гарантує молоді, що після закінчення університету вона не долучатиметься до армії безробітних? Ні. Тоді в чому виграють російськомовні громадяни? Я, як російськомовний громадянин, на це запитання не бачу позитивної відповіді, навпаки — знаходжу тут лише негатив. І полягає він у тому, що ті громадяни України, які живуть у цих 13-ти областях, будуть позбавлені

можливості вивчати українську мову, яка залишається державною. Вони менше знатимуть, а значить, їхній рівень знань, рівень культури зменшуватиметься. Їхні діти не знатимуть української, а значить, у них не буде гідного майбутнього, а яке, власне, може бути гідне майбутнє, якщо вони живуть у державі, мовою якої не володіють?

На моє глибоке переконання, цей законопроект спрямований на зниження культури насамперед російськомовних громадян. Постає логічне запитання: для чого і кому це потрібно, кому потрібні малоосвічені громадяни? А відповідь дуже проста — владі не потрібні інтелектуали, їм не потрібні мислячі люди, які можуть аналізувати, робити висновки. Для них, чим менше знає людина — тим краще, адже саме з малоосвічених людей можна створити рабів, яким перед виборами можна буде кинути гречку або російську мову — і вони проголосують.

Катерина ІВКОВА,
Літня школа
журналістики «Дня»
<http://www.day.kiev.ua>

НАПИСАНО ДАВНО, ЧИТАЄТЬСЯ — ЯК НИНИ...

Він тріумфує заздалегідь. Бундючне торжество в голосі, в очах, в поставі голови. Переможно упевнений, що загнав мене в безвихідь. Одним невідпорним, як йому видається, запитанням:

— Кто вам запрещал говорить по-украински?

Не варто починати відповідь поринанням у глибочину століть. Закрутити головою першої ж миті:

— Это было давно. Нет, кто вам, вам лично запрещал говорить на своем языке?!

Самовпевненість, самозамилування так і шибать з нього. Дуже твердо вважає, що відповіді мені нема чого.

Що ж, і з недавніх зовсім років, з верхівки айсберга, глобально зануреного в часи русифікації, можна почати. Так й роблю.

Дійсно, ніхто не вистежував на вулицях, не приходив до мене додому, щоб давати наказ, якою мовою розмовляти. Але щоб вимирала українська мова, на те владоможно працювала велетенська державна могуть, керована з вершин, яким підлягали найпотужніші сили.

Певна річ, та каїнова робота була оповита непроглядною таїною, пильно береженою. Але морок той поволі розганяють промені нової епохи, і нині вже маємо опубліковані незаперечні документи.

Минулого року в Москві побачила світ книга колишнього першого секретаря ЦК КПУ, нині покійного П. Ю. Шелеста «...Да не судимы будете. Дневниковые записи, воспоминания члена Политбюро ЦК КПСС». Давніше уривки з неї публікувалися в різних виданнях, отож маю півблокнота виписок. Дістаю і читаю. На жаль, у цю публікацію всіх не утиснути, не заплішати.

Запис 2 вересня 1965 року: на засіданні Президії ЦК КПРС «...некоторые ораторы договорились до того, что на Украине очень чтят Т. Г. Шевченко, что он среди народа, в особенности среди молодежи, является чуть ли не кумиром и что это не что иное, как проявление национализма, крамола... Договорились даже до того, что на Украине слишком много говорят на украинском языке и что даже вывески на магазинах и названия улиц написаны на украинском языке. Выходило так, что славу Севастополю создавали только русские. И вообще дошли некоторые до того, что объявили украинский язык искоженным русским языком. Во всем этом про-

явился самый оголтелый шовинизм, и в особенности это было в выступлениях Шелепина, Суслова, Демичева, Косыгина». А Брежнев «непростительно издевательски высказывался об украинском языке, а это значит о культуре и украинском народе».

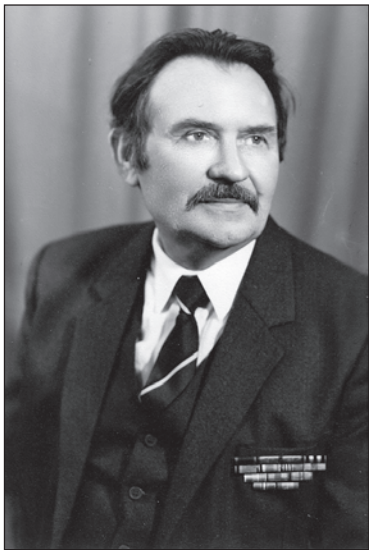
Запис 21 липня 1969 року: «Стало известно, что в Колумбийском институте имеются дневники Винниченко. Надо бы для истории, для потомков иметь. Но думаю, что это не поддержит Москва, да еще обвинит в «национализме». В Москве есть «политические деятели» такие, что

ся античным миром, миром культуры Востока, Африки? А мир своего народа предали забвению? Это могут делать тупые люди, предатели своего народа. Таким «представителем» является Щербицкий, да недалек от него и Ватченко. Подобные люди у власти опасны для своего собственного народа».

Запис 8 січня 1972 року: «Секретарь ЦК Овчаренко, ведающий вопросами идеологии, докладывает, что республику ограничили во времени по телепередачам, больше времени на себя забирает Москва».

Запис 30 березня 1972 року:

ЛИШЕ ВЕРХІВКА АЙСБЕРГА

«В 11.00 в Кремле открылось заседание Политбюро ЦК КПСС.

Выступление Соломенцева: «...на Украине много вывесок и объявлений на украинском языке».

Выступление Щербицкого... «Мы неосторожно подходим к выдвижению кадров — берем курс, как правило, на украинцев».

Выступление Косыгина... «Непонятно, почему на Украине в школах должны изучать украинский язык».

— Ну что, утямили, кто заборонял? — запитую.

Де й поділася його пиха. Зовсім не готовий чути такі невідпорні аргументи, натужно спрамається лише на таке:

— Ну, стоит ли помнить отдельных дураков-маразматиков? — Але ж, — відповідаю, — все це перетворювалося в конкретні справи колосальною державною машиною!

І знову гортаю свої блокнотні записи.

От «Рекомендації всесоюзної науково-практичної конференції «Російська мова — мова дружби і співпраці народів СРСР» (Ташкент, 29 травня 1979 р.). Почитаємо хоч деякі:

«...розпочинаючи з 1979 року, запровадити всюди вивчення російської мови в національних дошкільних закладах для дітей з п'яти років життя». Про потребу глибоко вивчати в такому віці рідну мову ні слова!

«Поширювати досвід користування російською мовою на лекціях з різних навчальних предметів у старших класах». Себто викладати ті предмети лише російською!

Установлювалася «необхідність ділити групи в школах, педвузах

іні — під грифом «Не для преси. Тільки для службового користування» — Постанови колегії Міністерства освіти УРСР від 29 червня 1983 року «Про додаткові заходи по вдосконаленню вивчення російської мови в освітніх школах і педагогічних навчальних закладах Української РСР». Візьмемо теж лише кілька уривків:

«Починаючи з 1984 року, в міру створення потрібних умов, при навчанні російської мови й літератури ділити в школах і педучилищах з неросійською мовою навчання класи і групи, більші ніж 25 учнів, на дві підгрупи». Про це вчителям української, польської, молдавської та угорської мов, що вивчалися в національних школах України, і мріяти не можна було!

«Згідно з новою програмою запровадити від 1983–1984 навчального року навчання дітей російської мови в старших групах дошкільних закладів». А правду кажучи — російщити з найраннішого дитинства, бо фактично ці групи переводилися на повний російськомовний режим!

«Передбачити в проектах бюджетів на 1984 та наступні роки потрібні асигнування: — на підвищення (16%) ставок заробітної плати вчителів підготовчих і перших класів, які проводять заняття з російської мови, вчителів російської мови і літератури IX–X (XI) класів загальноосвітніх шкіл та шкіл-інтернатів, педагогічних училищ з неросійською мовою навчання, розташованих в сільських місцевостях та в селищах міського типу;

— на підвищення стипендіальних витрат у зв'язку з поширенням на студентів, що навчаються в педагогічних інститутах

за фахом «Російська мова та література в національній школі». Отже, підвищеною заробітною платою та стипендіями запроваджувалася дискримінація вчителів та студентів національних навчальних закладів з українською, польською, молдавською, угорською мовами викладання. І зрозуміло стає засторога «Не для преси. Тільки для службового користування», якою починається цей документ. Адже занадто виразно випирала шовіністична його спрямованість!

А в українських книжкових видавництвах, редакціях журналів та газет досягла в ті часи, особливо за Щербицького, могутності дев'ятого валу боротьба з так званою «архаїзацією української літературної мови». Достоту езультате це формулювання означало нищення пишного лексичного скарбу мови українського народу: десятки тисяч суто українських слів, відсутніх у мові російській, оголошувалися архаїчними і нещадно вилучалися з рукописів.

— То як, тримається і далі своєї тези про «отдельных дураков» та ще й маразматиків? — запитую. І чую:

— Теперь все эти документы уже никому не нужны. Так зачем делаете выписки? Выбросьте — и все!

Аж німію спершу від такого його виверту, фортеля, трюку, фокуса...

— Е, ні, — приходжу до тям, заперечую. — А як же розповіби, хто забороняв?

І пропоную перейти до сталінщини. Є, є що розповісти! Моторошно стане! Але виявляється, що йому нема часу «рассусоливать», він притямом кудись швидкоує...

Так і не добралися ми до глибин айсберга. Не згадали Емський указ Олександра II, циркуляр Валуєва, розправу з Т. Г. Шевченком та іншими культурними діячами України, укази Катерини II, Петра I. А найперший указ проти української мови видав ще в 1627 році, тобто за 27 років до Переяславської Ради, московський патріарх Філарет, заборонивши поширення в Московській державі (тоді вона ще не звалася Росією) книг українського друку.

Та й неможливо було за одну розмову охопити всіх заборон української мови. Адже вчені нараховують їх майже 80!

Орест КОРСОВЕЦЬКИЙ,
письменник
«Кримська світлиця»,
22 червня 1996 р.

КРОК ЗА КРОКОМ – ДО УКРАЇНСЬКОСТІ

— Пана Юрію, розкажіть, як свого часу пробивалася кризь асфальт українськість «Павлограджитлобуду»? І, взагалі, як можна впливати на місцеве культурне життя в тих містах, де існує український бізнес?

— Наявність коштів, звісно, суттєво розширює горизонти. Адже є можливість організувати масові акції, святкування. На свята ми запрошували українських митців — на великому фото ви можете побачити в центрі Анатолія Паламаренка, який приїздив до нас три роки поспіль. Нас відвідали гурти «Вертеп» з Дніпропетровська, «Ойра» з Харкова, «Божичі» з Києва, гурт місцевих козаків з Кочережок та інші. Разом ми розучували національні танці, співали українських пісень. На ці заходи працівники наших підприємств приходили у вишиванках. Навіть був створений чоловічий хор, становленню якого допомагали професійні викладачі. Тобто потихеньку ми намагалися відродити українців в собі... Для наших партнерів, дилерів та дистриб'юторів ми також проводили зустрічі в українському національному стилі. У нас були гурти «Мандри», «Гайдамаки», «Воллі Відоплясова», Марійка Бурмака, бандуристи Роман Гриньків і Едуард Драч... Ці акції допомагали в роботі, бо вони гуртували нашу спільноту, створювали атмосферу відповідальності кожного за справу. До речі, хоч це може здатися дивним, але компанії, які сповідують український патріотизм і плекають народні традиції, часто є лідерами ринку. Наприклад, цього року проводився відповідний конкурс і там було визначено близько п'ятдесяти українських торговельних марок. Де назва українська, де якісь елементи (чи то з писанок, чи то традиційні візерунки), які використовуються в ідентифікації продукції. І вони, такі торго-

З Юрієм Щербаком ми познайомилися два роки тому. Щоправда, це знайомство довго було лише заочно-телефонним, але нещодавно ми таки зустрілися в редакції газети «Кримська світлиця». Вперше потиснули одне одному руки, вперше по-козацьки обнялися... Нагадаю, що Юрій Щербак свого часу був головою правління ВАТ «Павлограджитлобуд». Наприкінці 2009 року його разом з сімнадцятьма іншими патріотами було звільнено з роботи за... українську мову. Чомусь український патріотизм високої проби (дуже помітний на тлі зросійщеного Павлограда) не сподобався кільком впливовим співвласникам підприємства. Вони вважали, що українська мова відштовхує потенційних партнерів та клієнтів, а отже, завдає збитків. Судилися хлопці довго, та, на жаль, відновитися на роботі їм не вдалося. Під час судової «епопеї» я просив знайомих «світличан» підтримувати пана Юрія і його побратимів хоча б дзвінками. Що й робилося часто, охоче і без додаткових нагадувань. Тепер ми згадуємо події дворічної давнини, і я просяняю для себе деякі деталі.

вельні марки, стають досить популярними. Приклад «БудМайстра» показав, що на українській ідеї цілком можна будувати свій бізнес. У 2009 році фабрика будівельних сумішей «Будмайстер» за обсягами реалізації продукції вийшла на друге місце. Фабрика дверей «Будмайстер» була третьою в Україні, а бетонярня «Будмайстер» стала беззаперечним регіональним лідером з виробництва бетону та залізобетону. Це був результат десятирічної роботи, а останні п'ять років, найбільш динамічних і насичених, ми активно втілювали в життя українську ідею. А початком було застаріле, напівзруйноване підприємство без конкурентної продукції та без ринків збуту... Я не помилюся, коли скажу, що ми були одним з найгірших підприємств міста, а в 2009 році стали одним з найкращих.

— Може, оця акцентована «українськість» якраз і була основою успіху?

— Звичайно, ми сприймали багатьма як свої, рідні — а у кожного з нас в душі є глибоко приховане бажання «свого».

— Напевно, щоб багато людей повірили лідерам, мало одних лише патріотичних закликів? Потрібна ще й «критична маса» конкретних справ...

— Звичайно. Ось на цих фотографіях якраз і зафіксована наша історія. Крок за кроком робилися добрі справи, і поступово зростала довіра людей до нас.

— Оці вісімнадцять «героїв-павлоградців», які склали ядро, як вони зорганізувалися, як до вас потягнулися? Мене цікавлять механізми створення організації, перші кроки... Що їх приваблює? Місто Павлоград є досить зросійщеним, то що ж послужило українізаційним поштовхом для вас усіх?

— Поштовхом для більшості був Майдан 2004 року. Вплив «помаранчевої» революції. Ми були активними її учасниками і тоді, коли були в Києві, то побачили, що українці можуть бути зовсім іншими, не такими, як ми звикли їх бачити. Це було народження нас багатьох як українців... У той час наша торговельна марка була вже сформована, важливо було вибрати якусь ідею, гасло, яке з нашої точки зору похвалило б цей рух. Ми вибрали: «Відбудову України «БудМайстер» гарантує!» І якщо ми сказали, що відбудуємо Україну,

то постало питання — яку саме Україну? Оскільки ми проживали в російському регіоні, то й культура російська автоматично і закономірно домінувала. Ми почали цілеспрямовано вивчати українську історію, прадавню історію і зрозуміли, що нам є чим пишатися. Ми були гордимися з того, що є українцями...

— Ви родом з Павлограда?

— Ні, я із Запорізької області, є там село Гусарка Куйбишевського (раніше Кам'янського) району...

— Тоді зрозуміло. Майдан непогано «наклався» на ваше запорозьке, козацьке коріння. А чи великий за розміром український «сегмент» у Павлограді і чи задовольняє він потреби свідомих українців? Скажімо, українськомовної літератури вам вистачало?

— В сучасному світі у зв'язку з появою Інтернету проблеми з інформацією практично немає. Будь-яку книгу можна прочитати. Але якщо говорити конкретно про Павлоград, то там, справді, дуже і дуже мало українського. Дещо робиться державою, але все це більше для «галочки»... Воно не притягує людей, які хочуть бути українцями. А ось торговельна марка «БудМайстер», дійсно, стала одним із центрів українського руху. Бо були конкретні справи, і все робилося щиро. Ми активно підтримували школу бойового гопака, почали працювати з музеєм над створенням виставки про козацтво. Щоправда, цього не вдалося здійснити, не встигли...

— Ви кажете, що допомагали школі бойового гопака. Але наскільки я знаю, Запорізька область є зоною відродження «Спасу». А це трохи інший вид бойового мистецтва, інша організаційна структура... Бойовий гопак більш поширений у Галичині та на Волині. Вас не звинувачували у відсутності місцевого патріотизму?

— Ні, що ви, цим видам українського єдиноборства зовсім не тісно на нашому Південному Сході. Це ще тільки перші паростки — хтось одне розвиває, комусь інше подобається... Ці школи не конфліктують, а співпрацюють. Будь-яке досягнення на цій ниві є цікавим для всіх. І запорожець Олександр Притула, і львів'янин Володимир Пилат все одно несуть українську ідею в широкі маси. Нехай

конкурують, змагаються між собою... Окрім допомоги гопаківцям, ми ще допомагали видавати історичні книжки — зокрема, вийшла цікава книжка про Мавринський майдан. Це одне з дуже древніх поселень, яке знаходилося між Павлоградом і селом Межиріччя. Я дотримуюся думки, що цьому майдану не менше 5 тисяч років! Чомусь поширена думка, що до цариці Катерини II цей край взагалі був таким собі «диким полем», незаселеними землями. Але український народ вперто зберігав пам'ять про це місце. Десь на рівні підсвідомості воно було... В 30-х роках комуністи хотіли зрівняти цей майдан і зробити сад на місці поселення. То люди не дали цього зробити! Мовляв, гріх знищувати це святе місце...

— Ця переконаність місцевого люду в тому, що Мавринський майдан є «святим» місцем, зовсім не в'яжеться з офіційною точкою зору, мовляв, люди тут живуть якихось двісті-триста років. І то лише як наслідок титанічної державотворчої діяльності цариці Катерини. Дійсно — куди ж нам, безталанним, без неї?

— Це велика імперська дезінформація. Я глибоко переконаний, що люди, проживали в цих краях і до Катерини, життя тут вирвало вже тисячі років тому. Відбувалися певні зміни, населення було то більше, то менше, але безлюдним цей край ніколи не був. Українські традиції, які були в цих краях сто років тому і ті, які існували серед місцевого населення кілька тисяч років тому, суттєво не змінилися. В кожному з нас є щось скіфське, щось шумерське... Цікаво, що дехто з моїх колег по роботі приєднався до істориків і почав вивчати Мавринський майдан. Коли людина ставить собі запитання — хто ти є на цій землі? — то для неї ці розкопки чи архівні дослідження відразу стають цікавими.

— Отже, у більшості працівників «БудМайстра» поступово сформувалася патріотичний, модерний український світогляд? Це справжнє диво — не у Львові, а в Павлограді відтворився шматочок ідеальної, омріяної України!

— Нашим союзником була максимальна цілеспрямованість. Основні тези цього «модерного» світогляду були практично в кожному кабінеті:

«Я відповідальний за свою долю і долі інших людей, з якими пов'язаний».

«Я не можу витратити час на скарги та очікування змін, я змінюю себе сам та світ навколо себе».

«Я бажаю виконувати свою роботу добре, оскільки від неї залежать інші».

«Завдяки синергії з такими ж, як і я, збільшується результативність нашої праці».

«Я люблю свій народ і свою країну і зроблю її кращою».

Мабуть, саме ці тези надихали і єднали всіх нас... Але це був тільки початок шляху до відродження України. Я вірю, що наша справа буде продовжена.

Розмовляв

Сергій ЛАЩЕНКО

«БудМайстер» став великою родиною

ПЛАТФОРМА — ЄВРОПЕЙСЬКА

Центр досліджень визвольного руху та Меджліс кримськотатарського народу стали членами Європейської платформи пам'яті та сумління.

Учасники Платформи — урядові, музейні, академічні та громадські інституції 13 країн Європи, а тепер і України — поширюють інформацію про діяльність тоталітарних режимів, вшановують пам'ять жертв і розпочали створення наднаціональної судової інституції для засудження тяжких злочинів, скоєних комуністичним тоталітарним режимом. Робота Платформи підтримується Європейським парламентом.

«Прийняття українських організацій до Європейської платформи пам'яті і сумління — сигнал, що Європа продовжує з Україною розмову про цінності. Об'єднана Європа буде діяти на спільному баченні минулого, яке засуджує тоталітарні практики і тим самим гарантує їх неповторення», — говорить Володимир В'ятрович, голова вченої ради Центру досліджень визвольного руху.

Центр досліджень визвольного руху долучився до Платформи, щоб більш ефективно координувати зусилля з європейськими структура-

ми. Адже завдання Центру не лише у вивченні історії, але й у дослідженні того, як політика історичної пам'яті допомагає країнам Центральної та Східної Європи долати наслідки тоталітаризму та творити демократичні суспільства.

«Шлях України — в Європу. І в цьому аспекті Європа — це не тільки спільний ринок, а й спільні цінності. Те, що до Платформи вступили ці неурядові організації, свідчить: наша країна, незважаючи на складну політичну ситуацію, таки на шляху до об'єднаної Європи», — підкреслив В. В'ятрович.

Центр досліджень визвольного руху та Меджліс кримськотатарсь-

кого народу стали членами Платформи європейської пам'яті та сумління згідно з пунктом 4 статті 9 Статуту організації, разом із ними до Платформи прийнято ще 6 організацій із Німеччини, Чехії та Латвії.

Нагадаємо, що Платформа європейської пам'яті та сумління об'єднала 29 урядових, академічних та музейних установ із 14 країн Центральної та Східної Європи. Метою організації стало об'єднання зусиль задля поширення інформації про діяльність тоталітарних режимів і вшанування пам'яті їхніх жертв. У червні 2012 року на конференції в Європейському парламенті у Брюсселі Платформа заснувала правову

експертну групу для роботи над створенням наднаціональної інституції правосуддя для засудження тяжких злочинів, скоєних комуністичним тоталітарним режимом.

Прес-центр Центру досліджень визвольного руху

* * *

ТИМ ЧАСОМ... Правляча в Молдові більшість внесла зміни до закону про політичні партії, заборонивши політичним партіям використовувати такі атрибути, як серп і молот, визначивши їх як «атрибути тоталітарних політичних режимів», повідомило інформаційне агентство OMEGA.

РІВНО 70 РОКІВ ТОМУ завершилась друга оборона Севастополя, яка, з одного боку, показала справжній героїзм народу, а з іншого, — недолугість радянського керівництва, недовіру до власного народу і зневагу до нього. Слід зазначити, що значну, якщо взагалі не переважну частину захисників міста «руської» слави, склали саме українці. При цьому в усіх довідниках чомусь вони ставали «руськими». Я вважаю, що вже давно настав час в умовах Незалежної України більш прискіпливо вивчити біографії багатьох видатних людей та героїв. Колись хтось сказав: «Якщо поскребти будь-якого росіянина, то докопаєшся до татарина». Про українців і говорити годі. Час від часу ми повертаємось до своїх витоків. З набуттям Незалежності і зняттям багатьох ідеологічних перешкод краєзнавці вже провели величезну роботу з виявлення багатьох невідомих або замовчуваних фактів нашої історії. Велику працю у цьому напрямку проводять школярі та учнівська молодь, беручи участь у роботі Малої академії наук Криму «Шукач» («Искатель») та пошукових краєзнавчих експедиціях. На місцях проводяться акції «Згадаємо всіх поіменно», «Знайди ветерана» та інші. Додатково минулого навчального року була проведена Всеукраїнська експедиція «Моя Батьківщина — Україна», а Кримський республіканський

архів провів акцію «Судьба моєї родини в історії моєї країни». І так щороку. Виявлена велика кількість раніше невідомих широкому загалу видатних та цікавих людей. І серед них також багато українців. На жаль, значна частина пошукового матеріалу не доходить до масового читача. «Кримська світлиця» кілька років тому почала розповідати про видатних українців Криму. Тому пропоную продовжити цю тему. Тим більше, що є така слушна нагода — хотілося б, щоб поруч з бігбордами «Кримчанин, гордись прошлым» та «Кримчанин, гордись настоящим» були і бігборди «Кримчанин, пишайся українським» або «Кримчанин, пишайся українцями». Звичайно, не такими, як автор «мовного» закону, зманкуртілий «малоросійський» «кримчанин» Вадим Колесніченко (це, мабуть, замість Колесніченко). Це потрібно, щоб власне українці не цурались свого, не забували свої витoki, не відбивались від роду-племени. Бо й нам є чим пишатись серед багатьох інших народів світу.

Саме такою і є Герой Радянського Союзу, героїня і легенда оборони Севастополя Марія Карпівна Байда. В багатьох виданнях та довідниках її називають росіяною. Але спілкування з її родиною доводить зовсім інше — в неї глибоке українське коріння. Вже 10 років, як вона пішла з життя. Пам'ятаємо...

Героя Радянського Союзу Марію Карпівну Байду в Криму вважають «свою» і в Красноперекопському, і в Джанкойському районах, і в місті-герої Севастополі. А стати «своєю» у місті-легенді непросто. Під час перших бойових «севастопольських жнів» свій слід в історії залишили адмірали Корнілов і Нахімов, безстрашні матроси Петро Кішка і Федір Зайка, сестра милосердя Прасковія Графова, підлітки Гарпищенко і Кость Станюкевич, котрий став відомим письменником-мариністом. А ще була проста дівчина Даша Михайлова, більш відома як Даша Севастопольська. Під ворожим вогнем носила вона на коромислі воду захисникам цитаделі, що знемагали від спраги, і пораненим. Але це було давно — 155 років тому. А в порівняно недалекому минулому, всього 70 років тому, свій подвиг під час другої оборони Севастополя здійснювали вже інші захисники міста. І серед них також була звичайна дівчина, наша землячка Маруся Байда. А ще її назвали Маруся Севастопольська.

Байда Марія Карпівна народилася 1 лютого 1922 року в селі Новий Чуваш Джанкойського району Кримської АРСР. Це село знаходиться на схід від Перекопу, на південному березі Сиваша, в самому центрі відомого Литовського півострова. Того самого, на який за півтора року до її народження убрид при форсуванні Сивашу переходили війська Південного фронту під командуванням Михайла Фрунзе під час героїчного штурму в листопаді 1920 року. (А якщо точніше, то форсування здійснювала армія Нестора Махна). Пізніше село називалося Новосельське і знаходилося на території Красноперекопського району. Зараз воно не існує. Велика українська сім'я Байди потрапила до Криму з села Мар'янівна, що знаходиться і нині у Михайлівському районі Запорізької області. Про Громадянську війну і легендарні бої, що прогрімали на її малій батьківщині ще до народження Марусі, вона не раз захоплено чула в дитинстві від діда і зі слів своїх односельців. Багато жителів села Новий Чуваш були учасниками боїв за Перекоп в 1920 році. У довоєнному степовому кримському присівському селі, де з дореволюційних часів жили німецькі колоністи, тямуща дівчина з дитинства навчилася німецькій мові. Зростала у великій і дружній селянській сім'ї. Рано залишилася без матері і пізнала гіркоту сирітства. Пізніше сім'я переїхала в Джанкой, де в 1936 році Маруся Байда закінчила 7 класів СШ №1. Після школи працювала в радгоспі, в лікарні, а потім у кооперативі села Воїнка, що зараз входить до складу Красноперекопського району Автономної Республіки Крим. Напередодні війни у Воїнці закінчила курси санінструкторів і готувалася вступати до медичного училища. Мріяла стати хірургом. Іспити повинні були початися 1 серпня.

Але війна, що нагрянула, переключила ці плани, і дівчині довелося складати суворіші іспити на полях битв. У складі бригади медиків Маруся виходила до санітарних потягів, допомагала міняти пов'язки, умивати і годувати поранених. Проте фашистські стервятники бомбили ешелони, не звертаючи уваги на білі прапори з Червоним

Хрестом. Під час одного з нальотів Маруся витягнула з охопленого полум'ям вагону літнього солдата у скривавлених бинтах. Хотіла поміняти бинти, а він зупинив і тихо сказав: «Не треба, дочко, я знаю, що помру. Мені не страшно вмирати, одне жалію, мало знищив фашистських тварюк». «Я повинна зайняти його місце в строю», — твердо вирішує дівчина. Коли німецько-фашистські загарники наблизилися до Перекопу, у вересні 1941 року, юна патріотка вступила в 35-й винишувальний батальйон з боротьби з ворожими парашути-

двох тижнів. Тут Маруся отримала справжнє бойове хрещення. Бійці прозвали її «безстрашною Маруся».

Після грудневих боїв полк Марії Байди перекинули в район Мекензівських гір. Тут одного разу Марія разом з розвідниками вирушила в тил ворога. Виїздка була вдалою. Взяли «языка», але якось треба було допитати полоненого фашиста, а перекладача поруч не опинилось. І тоді Марія вперше виступила перекладачем. В нагоді стали знання німецької мови, набуті в дитинстві. Це й вирішило її подальшу війсь-

покровом ночі розвідники проникли за дротову огорожу, проповзли непоміченими поблизу ворожої бойової охорони та підбрались до вогневої точки. Їм вдалось безшумно знищити кулеметну обслугу і закласти вибухівку. Потім рушили назад, розмотуючи бікфордів шнур.

Але раптом несподівано зіткнулися з фашистом. Розвідники мовчки навалилися на гітлерівця, що оторопів, збили його з ніг, зв'язали. Почувши шум боротьби, німці сполохалися. У нічному піднебессі спалахнула ракета, і відразу ж з ворожих окопів почалася безладна

Яка мужність! Недаремно захисники Севастополя називали її «безстрашною Маруся»!

Восьмий місяць захисники міста відбивали люті атаки ворога.

І раптом вперше після другого безуспішного штурму чорноморської твердині настало затишся. У червні 1942 року Марію Байду з групою розвідників знову послали в розвідку. Вони гранично потаємно пройшли там, де були найбільш насичені лінії оборони противника, і де їх менше всього чекали. Під час розвідки було виявлено велике скупчення ворожих військ, про що і було повідомлено командуванню після повернення в розташування радянських військ. Фашистське командування готувало третій наступ. Він почався 7 червня. Як і майже рік тому — рівно о 4 годині — гітлерівці почали артобстрілювати. Здрігнулася від вибухів земля. Такого артобстрілу, що тривав декілька годин за допомогою важкої артилерії, ще не було. Здавалося, під ураганним вогнем нічого живого не залишилося. Як тільки артилерійська підготовка закінчилася, ворожа піхота за підтримки танків і авіації піднялася в атаку. Вороги намагалися розчленувати оборону захисників і прорватися до Північної бухти.

«Але наші піднімалися, як з-під землі», — згадувала пізніше М. К. Байда. У боях, що почалися, вона проявила себе з найкращого боку. Лінія оборони зустріла ворога шквальним вогнем. Група розвідників напередодні наступу влаштувала заслін біля колгоспного саду недалеко від невеликого села в долині річки Бельбек і всю ніч вела спостереження. Підпустивши фашистів ближче, розвідники дружно вдарили з автоматів. Безперервно вела вогонь по ворогові і двадцятирічна Маруся Байда, яка була в групі розвідників. Влучний вогонь притискував фашистів до землі, але вони наполегливо лізли по схилу, прагнучи прорватися до шосе. Аби відбивати натиск ворогів, що наслідки з різних боків, купці розвідників доводилося раз у раз змінювати вогневі позиції. Гітлерівці наполегливо прагнули ліквідувати заслін. Сонце піднімалося все вище, а бій розгорався все сильніше. Закінчилися вода і патрони. Вороги, здавалося, наступали нескінченим потоком. Тоді закипали рукопашні сутички! І, о диво, захисники перемогли, відбиваючись прикладами і багнетами! Захоплювали трофейну зброю і поливали з неї свинцем ворога. А приклад подавала Марія Байда, уміло орудуючи прикладом. Приблизно в цей час Наказом Президії Верховної Ради СРСР від 20 червня 1942 року старшому сержантові Байді Марії Карпівні було присвоєно звання Героя Радянського Союзу з врученням ордена Леніна і медалі «Золота Зірка». Вона була першою з джанкойських Героїв Радянського Союзу, що отримали це високе звання під час війни... Але отримати тоді нагороду було неможливо. Одного дня, ледве переживши дух після чергової рукопашної, Марія зайнялася перев'язкою поранених. У цей момент зовсім поряд розірвалася граната...

Віктор ТУРЧИН,
краєзнавець

м. Джанкой
(Закінчення
в наступному номері)

БЕЗСТРАШНА МАРУСЯ

стами і лазутчиками. Саме з Перекопу Маруся Байда почала свій славний бойовий шлях. Після залишення радянськими військами Ішунських позицій Марія Байда у складі однієї з відступаючих частин через Сімферополь, Алушту і Ялту дісталася Севастополя. Під Севастополем Марію Байду зарахували в ряди Червоної Армії: на початку листопада 1941 року вона стала санінструктором 2-го батальйону 514 стрілецького полку 172 дивізії, що входили до складу Приморської армії Північно-Кавказького фронту. Батальйон тримав оборону в районі Італійського військового цвинтаря. Почалася 250-денна героїчна оборона Севастополя. 250 днів і ночей непохитної мужності радянських людей. Фашистське командування операцію із захоплення Севастополя охрестило кодовою назвою «Лов осетра».

Під час оборони Севастополя Маруся Байда не раз під шаленим вогнем супротивника перев'язувала поранених на полі бою і витягувала їх на собі з самого пекла. Часто доводилося відбиватися від противника, і Маруся влучно стріляла по ворогах. Її відважності дивувалися навіть найвідчайдушніші сміливці і напучували одне одного перед боєм: «Нічого, будеш поранений, Маруся врятує». Атаки ворога слідували одна за одною. Гітлерівці просуваючись до міста по трупах своїх солдатів. Ріділи і лави захисників. Марія відчувала жах перед варварським винищуванням людей і не могла звикнути до смерті друзів. Вона йшла, повзла, бігла серед пекельного вогню, квапилася, аби врятувати життя кожного пораненому бійцеві. Їй хотілося кожного з них захистити від ворога і врятувати нехай навіть ціною власного життя. Спостережувати і сміливу Марію стали призначати в бойову охорону і в розвідку, де вона надавала допомогу пораненим і прикривала вогнем при відході. Відчайдушним хлопцям з розвідки припала до душі весела і тямуща дівчина, що вміє ступати безшумно, «по-котятчи», як ходять лише справжні розвідники. До того ж у Марії сильні руки, вірне око, швидка реакція і, головне, — сміливе серце, що кипить ненавистю до ворога. В середині грудня 1941 року фашисти почали другий наступ на Севастополь. У районі Італійського військового цвинтаря зв'язалися кровопролитні бої, що тривали вдень і ночі впродовж

Марія Байда (посередині) під час оборони Севастополя

кову долю: вона стала проситися в розвідку. «Чи гарно ти подумала?» — питала у Марусі військовий фельдшер Таня Рябова, з котрою вона особливо потоваришувала. — «Це ж розвідка, тут, як кажуть, потрібні сталеві нерви». Але Маруся стояла на своєму. Командир полку, який спочатку також відмовляв її, наприкінці промовив: «Ну гаразд, йдіть до капітана Хітарова». Так санінструктор, старший сержант Марія Байда стала служити у полковій розвідці. В складі групи відчайдушних розвідників ходила в тил ворога, який на той час щільно стискував кільце оточення навколо Севастополя. В ті тяжкі для оборони дні Марія Байда стала комуністкою. Було проведено багато рейдів із захоплення «языків» і спостереження за дорогами в околицях оточеного міста, з'ясовано розташування ворожих військ. Кожен такий рейд — це окрема захоплююча розповідь про мужність, кмітливість і сміливість воїнів-розвідників. Для розповіді про мужність та героїзм 20-річної дівчини на війні і в такій жорстокій битві взагалі важко підібрати слова. Темної лютневої ночі 1942 року група розвідників, серед яких була і Маруся, непомітно просочилась у тил ворога. Треба було розвідати вогневі точки противника і по можливості знищити. Декілька днів вони вели спостереження, вивчаючи підходи до вогневої точки, яку гітлерівці облаштували під брилою вапняка, що звисала над схилом висоти. Під

стрілянина. Розвідники підпалили шнур, і незабаром прогрімів вибух. Вогнева точка була ліквідована. Прийшла весна 1942 року. В кінці травня розвідгрупа Марії Байди отримала завдання виявити замасковану далекобійну батарею, яка тримала під обстрілом комунікації захисників міста. (Як зараз стало відомо, дві гармати типу «Карл» калібру 615 мм стріляли снарядами завдовжки 2 метри. Одна мортира знаходилася південніше села Мамашай (зараз Орлівка), інша — північніше села Бельбек (зараз Фруктове). А «Дора» калібру 816 мм розташовувалася на південно-західній околиці Бахчисарая). Дві доби без сну і відпочинку пробиралися розвідники по ворожих тилах. Завдання було успішно виконане. Незабаром «Карли» були сильно пошкоджені вогнем 30-ї батареї гвардії майора Г. А. Александрера, і їх вивезли до Німеччини. А «Дору» виявили радянські льотчики, вивісивши з ладу енергопозид, склад спецсупроводу, платформи обслуговування і вагони з боєприпасами. Можливо, саме під час цієї розвідки Марія Байда здійснила подвиг, рятуючи своїх товаришів, що потрапили в оточення. Ось що говорить про дії дівчини-розвідниці в представленні її до нагородження Золотою Зіркою Героя Радянського Союзу: «У сутичці з ворогом знищила з автомата 15 солдатів, одного офіцера, чотирьох солдатів убила прикладом, відбила у німців командира і вісім бійців, захопила кулемет і автомати супротивника».

ПОЛІТ НАД ХВИЛЯМИ

Незважаючи на неймовірну літню спеку, на аеродромі Сакської морської авіаційної бригади Військово-Морських Сил Збройних Сил України тривають планові польоти.

Розсікаючи повітря лопастями гвинтів, вертоліт Ка-27 повільно відривається від землі і на кілька секунд зависає над розпеченою злітною смугою, потім, наче побоюючись обпектися, він швидко набирає висоту і спрямовує свій політ у бік моря. Услід за ним, потужно ревучи двигунами, схожий на велетенського альбатроса, в небо піднімається протичовновий літак-амфібія Бе-12. На сусідній злітній смузі готується до зльоту військово-транспортний літак Ан-26.

Для штурмана протичовнового вертольота Ка-27 старшого лейтенанта Дмитра Юрійовича Чорнобая така картина давно стала буденною. Свій вибір він зробив ще у 2005 році, коли став курсантом льотного факультету Харківського університету Військово-Повітряних Сил. Перші два роки навчання Дмитро ретельно вивчав теоретичні основи штурманської справи, а починаючи з третього курсу, проходив льотну практику на літаку Ан-26.

Однак після закінчення ВНЗ, коли Дмитро Юрійович потрапив до Сакської морської авіаційної бригади, доля внесла деякі корективи в плани молодого офіцера. В інтересах служби замість літака Ан-26, на якому він готувався бути штурманом, довелося переуважатися на вертоліт Ка-27.

«В принципі штурманська підготовка, як у військово-транспортній, так і у вертолітній авіації, дуже схожі. Однак є певні нюанси. Якщо польоти літака Ан-26 проходять за визначеними маршрутами, на великій висоті і

на великі відстані, то вертоліт Ка-27, як правило, працює у ближній зоні, виконуючи завдання з пошуку, стеження та знищення підводних човнів супротивника. Крім того, вертоліт значно відрізняється від літака у швидкості і маневреності», — розповідає Дмитро Юрійович.

Під керівництвом досвідченого наставника — капітана Дмитра Комарчука, молодому офіцеру знадобилося три місяці, щоб скласти заліки з навігації, освоїти вертоліт.

«Я дуже добре пам'ятаю, як у грудні 2010 року здійснив свій перший політ на Ка-27 штурманом-оператором. Звичайно, я трохи хвилювався, адже будь-який льотчик завжди вимогливий до штурмана. Однак мені вдалося вгамувати емоції і виконати завдання без суттєвих помилок», — згадує Дмитро Юрійович.

Весною 2011 року офіцер Чорнобай здійснив свій перший самостійний політ, після чого приступив до штурманської роботи.

Він не шкодує, що став штурманом протичовнового вертольота. Ця машина підкорила його своєю маневреністю, здатністю швидко знаходити ворожі субмарини, а також можливістю працювати на малих висотах. Під час виконання завдання Ка-27 здатний зависнути над поверхнею води на висоті близько 25-30 метрів.

Досвідчені вертолітники, які мають за плечима значний наліт годин, окрім пошуку підводних човнів супротивника, здатні виконувати інші складні завдання, такі, як десантування пошуково-рятувальної групи на воду безпартшутним способом, а також підйом потерпілого з води на борт вертольота за допомогою авіаційної лебідки. У та-

кій ситуації штурману вертольота дуже важливо розрахувати швидкість і напрямок вітру, щоб рятувальники, які десантуються, опинилися у воді якомога ближче до потерпілого.

Одним з найскладніших елементів льотної підготовки є посадка вертольота на палубу корабля. Перед тим як її здійснити льотчики тривалий час відпрацьовують на землі всі елементи посадки на майданчик обмежених розмірів. Безпосередньо під час посадки на корабель штурман виконує досить складну роботу, оскільки йому слід враховувати не тільки висоту і швидкість, а і хвилювання моря.

На відміну від своїх крилатих побратимів, що літають над сушею, льотчики морської авіації, які здійснюють польоти над морем, позбав-

лені будь-яких візуальних орієнтирів. Штурман виводить машину на ціль, орієнтуючись виключно за приборами.

Під час польоту у нього немає часу на складні підрахунки. Будь-якої миті він повинен надати льотчику достовірну інформацію про маршрут. І помилок тут бути не може, адже професійні якості усіх членів екіпажу — льотчика, штурмана і штурман-оператора спрямовані на виконання одного бойового завдання.

Так було і під час недавніх навчань, коли екіпажу протичовнового вертольота Ка-27, у складі якого був і старший лейтенант Дмитро Чорнобай, було поставлено завдання здійснити пошук підводного човна умовного супротивника. Згідно з умова-

ми навчання роль ворожої субмарини виконував катер ВМС ЗС України.

За словами Дмитра Юрійовича, перед початком навчань вертолітники неодноразово відпрацьовували різні тактичні прийоми з пошуку підводного човна.

«Вже через чотири хвилини екіпаж нашого Ка-27 виявив місцезнаходження катера. Після цього вертоліт завис над об'єктом і штурман-оператор швидко підготував до роботи спеціальну апаратуру. Встановивши контакт з кораблем умовного супротивника, ми негайно передали координати цілі на командний пункт навчань», — зазначив він.

Незважаючи на певні успіхи, молодий льотчик продовжує активно вдосконалювати свої професійні навички,

читає спеціальну технічну літературу. У вирішенні складних питань звертається за порадами до старших товаришів, таких, як штурман загону капітан Андрій Біленко.

Весь свій вільний час Дмитро Юрійович віддає родині — дружині Олені та доньці Алісі.

Щодо службових планів старшого лейтенанта Чорнобая, то вони досить амбітні. Через деякий час він бачить себе на посаді штурмана загону, а з часом — і штурмана бригади. Враховуючи завзятість і наполегливість молодого офіцера, ці плани виглядають цілком реальними. Тому нам залишається лише побажати, щоб вони якнайшвидше збулися.

Сергій ОСИПОВ

Фото Владислава Селезньова

У МОРСЬКОЇ ПІХОТИ — ДЕНЬ НАРОДЖЕННЯ

Рукопашним боем, стрибками з парашутом, вибухами і димом, показовою «перемогою» над «незаконними збройними формуваннями» відзначив свою 19-ту річницю окремих батальйон морської піхоти військ берегової оборони ВМС України у Феодосії.

Зранку у батальйоні морської піхоти під час шиккування на стройовому плацу підняли Державний прапор. На свято прийшли заступник командувача Військово-Морських Сил Збройних Сил України з берегової оборони — начальник центру військ берегової оборони полковник Ігор Воронченко, за-

ступник голови міського комітету Товариства сприяння обороні України, керівник методичного об'єднання викладачів предмета «Захист Вітчизни» управління освіти міськвиконкому м. Феодосії полковник у відставці Олександр Плоткін, голова управління молоді та спорту Феодосійської міської ради Артем Ермуракій, ветерани, члени сімей військовослужбовців.

Начальник центру військ берегової оборони полковник Ігор Воронченко привітав воїнів зі святом та закликав «чорноморських командос» гідно пройти міжнародні навчання «Сі Бриз — 2012», оцінювання на

взаємосумісність з найкращими бойовими підрозділами світу та міжнародні навчання Ротаційних сил Чорноморського регіону в Болгарії. Як завжди, зазначив він, «чорним беретам» відпочивати ніколи.

Військовослужбовців привітали командир морських піхотинців підполковник Олександр Конотопенко, голова керченського союзу воїнів-інтернаціоналістів Юнус Назаров, ветерани частини.

Заступник командира з виховної роботи майор Ростислав Ломтев повідомив, що корені морської піхоти йдуть у далекий 1616 рік, коли українська козацька «морська піхота» — запорожці гетьмана Петра Конашевича-Сагайдачного на швидкохідних чайках і трофейних гале-рах розгромили турецький флот, взявши штурмом 14-тисячний гарнізон яничарів Кафи, визволили з полону тисячі наших співвітчизників. Нині в українській Феодосії про це нагадує пам'ятник славному попереднику у військовій частині перед штабом та...

передвиборні плакати Партії регіонів. Історія повторюється: минулого року українські морські піхотинці вивозили з охопленої війною Лівії цивільних громадян 19-ти країн. Тобто традиції живуть. Згадаймо й нічний двотисячний десант козаків на чолі з Іваном Сірком, який прийшов на допомогу французам, оволодівши за один день неприступною іспанською фортецею Дюнкер.

Після проходження повз трибуну урочистим маршем військовиків у

чорних одностроях розпочався тактичний бій з «терористами», а під час кульмінації свята з неба спустилися парашутисти з прапором морської піхоти та Державним прапором України.

Гучні оплески батьків і дітей заслужив плац-концерт військового оркестру Центру військ берегової оборони України під керівництвом військового диригента Олексія Рябчука, який виконав попури на тему грецьких, італійських, українських, болгарських, російських та татарських мелодій та продемонстрував динамічне дефіле не лише у військовій частині, але й на центральній площі міста, де грою музичних віртуозів змогли насолодитися мешканці і численні відпочивальники курортного міста.

Майбутні захисники Вітчизни — хлопчачки — не залишили без уваги матросський камбуз, де для них приготували смачну солдатську кашу з тушонкою.

В урочистій обстановці пройшло вручення подарунків та відзначення кращих військовослужбовців.

Олександр ГЕОРГІЄВ

м. Феодосія

ЗБЕРЕЖЕННЯ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ В КРИМУ

11 липня в м. Сімферополь за участі міністра культури України Михайла Кулиняка та заступника голови Ради міністрів Автономної Республіки Крим Георгія Псарьова відбулася нарада на тему: «Збереження культурної спадщини в Автономній Республіці Крим». На заході були присутні керівники профільних міністерств та комітетів Ради міністрів АР Крим, ГУ МВС в АР Крим, ГУ СБУ в АР Крим, Прокуратури АР Крим, органів місцевого самоврядування історичних населених пунктів та районних державних адміністрацій.

Під час наради були розглянуті нагальні для Автономної Республіки Крим питання пам'яткоохоронного спрямування, а саме: сучасна структура органів охорони культурної спадщини, актуальний стан об'єктів культурної спадщини, затвердження меж та режимів історичних ареалів в історичних населених пунктах, контроль за переміщенням культурних цінностей тощо.

З доповідями виступили міністр культури України Михайло Кулиняк, заступник директора Департаменту культурної спадщини та культурних цінностей Сергій Тур, заступник начальника управління регіональних представників Департаменту О. Ю. Манасєв та начальник відділу контролю Департаменту Олена Юрченко-Микита.

Наголошувалось на необхідності посилення контролю за станом охорони та збереження пам'яток національного значення, які входять до складу історико-культурних заповідників на території Автономної Республіки Крим, а також за роботами, що ведуться в їхніх зонах охорони. Саме такі функції покладено на нещодавно створене у складі Департаменту культурної спадщини та культурних цінностей Міністерства культури України управління регіональних представників з питань охорони культурної спадщини та переміщення культурних цінностей.

Серед іншого на нараді обговорювались й питання реалізації нового механізму контролю за переміщенням культурних цінностей через державний кордон України. Процедура видачі свідоцтв на право вивезення (тимчасового вивезення) культурних цінностей відтепер буде здійснюватись представниками Департаменту культурної спадщини та культурних цінностей в десяти регіонах України, у тому числі в АР Крим.

Учасниками наради проаналізовано ситуацію щодо визначення меж та режимів використання історичних ареалів в історичних населених пунктах АР Крим. З 26 міст та селищ, які входять до цього списку, повноцінна науково-проектна документація розроблена лише для Ялти, Керчі та Коктебелю, частково для Алупки, Масандри і Євпаторії. Із зауваженнями Міністерством культури України відправлено на доопрацювання історико-архітектурні опорні плани Євпаторії та Феодосії. Наразі розробляється науково-проектна документація щодо визначення меж та режимів використання історичних ареалів у Сімферополі, Партеніті, Алушті, Сімеїзі. Практично відсутня робота в даному напрямку у Судак, Білогірську, Старому Криму. Загалом було відзначено низьку виконавчу дисципліну органів місцевого самоврядування Автономної Республіки Крим в цьому питанні.

Крім того, порушувались питання незаконного будівництва в межах історичних ареалів, що має місце в Ялті, Алушті, Ливадії, Кореїзі та інших населених пунктах. У зв'язку з цим органам Державного архітектурно-будівельного контролю в АР Крим рекомендовано зосередити увагу на неухильному дотриманні вимог законодавства в сфері охорони культурної спадщини під час надання погоджень на будівництво в історичних ареалах.

Нагадаємо, Міністерством культури України вже проведено установчі розширені наради з питань охорони культурної спадщини у більшості регіонів, зокрема, у Київській, Львівській, Миколаївській, Херсонській, Чернігівській областях. Найближчим часом плануються подібні наради у Дніпропетровській, Сумській, Одеській областях та у Севастополі.

16 липня – день народження народної артистки України та СРСР, лауреата Національної премії України імені Тараса Шевченка, актриси театру і кіно Ади Роговцевої. З цієї нагоди міністр культури України Михайло Кулиняк привітав видатну актрису з ювілеєм.

ШАНОВНА АДО МИКОЛАЇВНО!

Міністерство культури України сердечно вітає Вас – прекрасну жінку, велику актрису, видатного майстра сучасної сцени і кінематографа зі славним ювілеєм!

З Вашим ім'ям пов'язана ціла епоха у вітчизняній культурі, а особистий внесок у розвиток національного мистецтва неможливо переоцінити.

Своєю плідною творчою діяльністю Ви віднайшли особливий шлях до серця мільйонів глядачів, віддаючи їм свій талант і тепло душі. Створені Вами жіночі образи в театрі і кіно стали взірцем вітчизняної акторської школи і невід'ємною частиною культурного надбання нашої Держави.

Засвідчую Вам, шановна Адо Миколаївно, свою повагу за утвердження ідеалів духовної краси, людської гідності й любові.

Хай стане Вам мудрості, сил, доброї насаги на довгі роки, буде міцним здоров'я і ніколи не покидає натхнення!

З повагою, міністр культури України
Михайло КУЛИНЯК

ШЕВЧЕНКІАНА

ШЕВЧЕНКО І ЧАЙКОВСЬКИЙ. ЯК ПОЄДНАЛАСЬ ТВОРЧИСТЬ ДВОХ ГЕНІЇВ

Творчість Т. Г. Шевченка є невичерпним джерелом натхнення багатьох композиторів. Тільки на слова «Заповіту» написали музику 42 автори. 87 різних за жанрами творів на тексти поета створив Микола Лисенко. Високо цінував творчість Шевченка також П. І. Чайковський. Композитор добре знав життя, звичай народу, глибоко цікавився фольклором, збирав, обробляв і використовував у своїй творчості українські народні пісні.

Гостюючи у Кам'янці, в маєтку своєї сестри Олександри Ілліної, з 1865 до 1893 року, Чайковський мав змогу користуватися чудовою давньоруською бібліотекою і, можливо, саме тут ознайомився з поезією Тараса Шевченка. Композитор звернув увагу на мелодійність, співучість, задушевність його віршів. Відображення власної любові до сільського життя, до української природи, до всього, що Петру Іллічу було близьким і дорогим в Укра-

їні, він знайшов у поезії Шевченка «Садок вишневий коло хати» із циклу «В казематі». Картина весняного вечора в селі, створена поетом, зачарувала Чайковського. В 1875 році він написав романс «Вечір» на текст російського перекладу Л. Мея і присвятив його славетній співачці Єлизаветі Лавровській. Цей твір – невелика музична замальовка. Музикознавець Б. Асаф'єв назвав його «тонкою українською мініатюрою». До Шевченкового вірша «Садок вишневий коло хати» зверталися також М. Лисенко, Я. Степовий, Г. Хоткевич, Я. Ярославенко та інші композитори. Але музики знову виділяють саме романс Чайковського як зразок досконалості.

У 1880 році композитор знову звернувся до поезії Тараса Шевченка, коли написав у Кам'янці вокальний дует «На вгороді коло броду». Вірш було створено поетом на Кос-Аралі. Тема жіно-

чої долі в умовах кріпосництва була близькою Чайковському, і він не раз використовував її у своїй творчості. Не випадковою стала й прив'язка дуету племінниці Тані Давидовій, доля якої склалася трагічно. Н. Ф. фон Мекк писала Петру Іллічу з Брайлова: «Вчора я насолоджувалася Вашою музикою, дорогий мій, слухала дуети... Що за краса, що за божественна музика! Це неперевершено!»

Серед експонатів літературно-меморіального музею О. С. Пушкіна і П. І. Чайковського є репродукція з портрета Т. Г. Шевченка та фотокопії нотних сторінок романсу «Вечір» і дуету «На вгороді коло броду», написаних славетним композитором на слова великого українського поета.

Таміла ЧУПАК, завідувач музею О. С. Пушкіна і П. І. Чайковського Кам'янського державного історико-культурного заповідника

«КОБЗАР» – БЕЗСМЕРТНА КНИГА

Сімейна бібліотека є майже в кожній сім'ї, бо книга завжди супроводжувала життя: навчала, розважала, відкривала нові світи. Довгий час книга була найціннішим подарунком. Мабуть, тому в бібліотеці моєї прабабусі було багато книжок, які вона передала у спадщину мені, щоб я знала, ким були мої предки, чим вони цікавилися, що читали.

Серед книг сімейної бібліотеки є декілька видань «Кобзаря» Т. Г. Шевченка. Мені здається, вірші легко склалися автором. У бібліотеці моїх прабабусь та прадідусів було багато різних видань «Кобзаря». Здебільшого це видання до-воєнні, інші, на жаль, були знищені фашистами. Коли прабабуся розповідала

моїй мамі, як фашисти топили піч книгами з нашої сімейної бібліотеки, у неї на очах завжди були сльози.

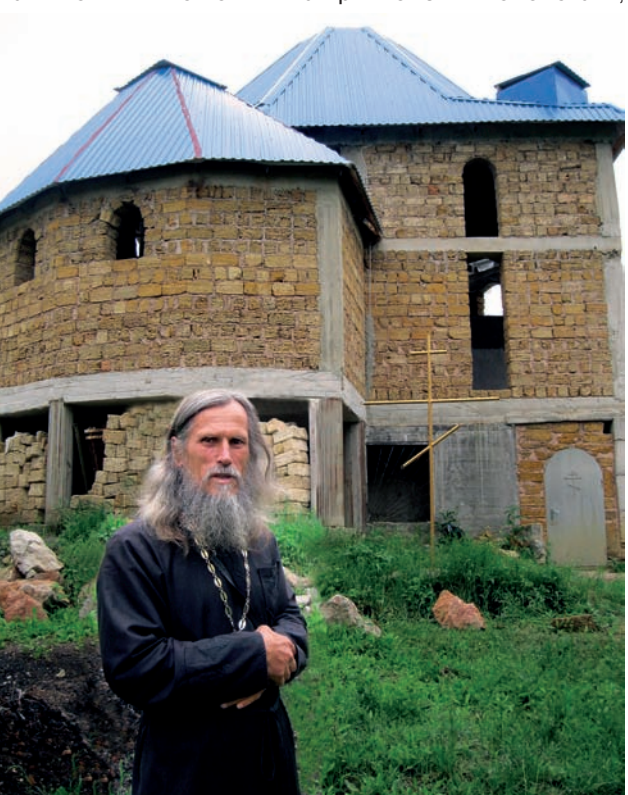
Видання «Кобзаря» 1943 року належить особливе місце, бо мій прадід привіз його з фронту. Мій улюблений вірш Тараса Шевченка «Огні горять, музика грає...» Отже, «Кобзар» був і, сподіваюся, буде особливою книгою для українців. І що, незважаючи на науковий прогрес і лазерні диски із записами творів Т. Шевченка, «Кобзар» – книга, яка завжди буде в кожній родині.

Есенія ФЕДОРЕНКО, учениця 5-А класу школи № 29 м. Сімферополь

ВАШИМИ МОЛИТВАМИ!

Отче Іване, Ваш день народження припадає на самісіньку маківку літа, і Ваш ще далеко не осінній вік дає надію на здійснення багатьох і багатьох планів, не скажемо – мрій, бо мрія – це щось ілюзорне, а Ваші задуми, з Божою поміччю, чи не завжди перетворюються на реальність.

Переконані, що Господь й надалі чутиме і прийматиме Ваші молитви. Бо вони – на примноження Божої слави,

на зміцнення віри, на визволення людей від пут хвороб та гріха.

Це за вашої молитовної підтримки поліпшується наше здоров'я, зміцнюються засади правди і справедливості у нашому житті. Вашими руками будуються храми, і вже побудовано церкву св. Івана Воїна. Вас як цілителя знають по всій Україні і за її межами.

А оскільки у нашому розпорядженні тільки слова і добрі помисли, дозвольте скористатися хоча б цим і поздоровити Вас із днем народження та побажати щастя, міцного здоров'я, а ще сил і насаги, таких потрібних Вам на обраному Вами нелегкому шляху. А ще краще – якщо він стане світлим, ясним і безперешкодним. Нехай зігривають Вас теплом і любов'ю Ваші близькі, а вдячність тих, чие життя з Вашою допомогою просяло добром, обернеться для Вас Божою благодаттю.

Сподіваємося, що ім'я священника Івана Катькала, благочинного церкви Покрови Пресвятої Богородиці, що в с. Перевальному, доброго друга працівників газети «Кримська світлиця» та захисника усіх, хто до нього звертається, ще багато років слугуватиме прикладом доброти, мужності та відданості обраній справі для інших священнослужителів та мирян.

У Криму в с. Перевальному цього року розпочинає діяльність Православний літній оздоровчий дитячий табір «Преображення». Духовний наставник табору – отець Іван, настоятель церкви Покрови Пресвятої Богородиці з Перевального.

Майбутні учасники табору зможуть не лише ближче познайомитися з природою та історією Криму, духовно і фізично оздоровитися, але й підсоблять отцю Івану у святій і великій справі – завершенні будівництва храму Преображення Господнього, який розташований на місці таборування. До слова, це вже третій Православний храм, який отець Іван будує на кримській землі.

Більше довідатися про відпочинок у таборі можна за тел.: (066) 002-41-39, (063) 605-65-28 або на сайті www.preobrajennya.mail.ua

На фото – отець Іван біля недобудованого храму Преображення Господнього біля с. Перевального

Фото Юлії Качули

Дмитро ПАВЛИЧКО

* * *
Тарасе, дай мені вогню,
Твою ж бо правду бороню!
Так, бороню перед хахлами
В державних кріслах, що тобі
Будують пам'ятники
й храми,
Перед тобою у божбі,
Любові, вірності, посвяти
Стоять і плачуть од жалю,
Й готові тут же віддати
Твою державу москалю.

Покинь, Тарасе, злотну раму
В тих кабінетах, де тебе
До стін прибито, як рекламу,
Як мертвий клич ВКП(б).
Хахол для тебе – небезпека
Страшніша за указ царя,
За роздратованість генсека,
Комуністичного псаря;

Бо цар тебе жадає вбити,
Генсек ненавидить, а він,
Хахол, створіння

знамените, —

Тобі поклони і проклин
Прихований, і зненавида
Ображеного холюя,
Як мрець, усміхнена ехида,
Любов брехлива, як змія.

Хахол тебе, неначе Бога,
Возносить, та якби була
У нього хоч мала спромога
Понишити твої діла,

Всі «Кобзарі» твої, всі твори
Спалити, він би взяв

сірник...

Та дух твоєї непокори
Вже в душу нації проник,
Його не спалиш, треба знову
Розпочинати, як царі,
Заводити державну мову,
Російську мову на Дніпрі.

Тоді вмиратиме поволі
І твоя правда, і душа,
Бо стане першою у школі
Та мова братня і чужа.

О, мій всевидючий пророчче,
Ти знаєш, мовою братів
Хахол тебе всмирити хоче,
А потім приглушити спів

Твої мови, притиснути
Тяжким льодовиком

твій дух,
Щоб він не кликав нас
під Крути,

Щоб сам згасав,
щоб мирно тух.

Не дай же, мій
всесильний Боже,
Прошу тебе, стою ничком,
Тій правді,

що згорить не може,
Погаснуть під льодовиком!
1. IV. 2012 р.

МИ ЙОГО ВТРАТИЛИ?

Кілька років тому я на одній із студентських гутірок в Мережі запропонував тему: «Якщо Ви потрапите за кордон, як презентуватимете те, що Ви — українець: мовою, знанням традицій, історії?» Так само, як і сотні років тому, зіткнулись два погляди «Батьківщина — там, де добре» і «Де добре — там і Батьківщина», погляди національні і космополітичні, державницькі і антидержавні. Дискусія була жвавою і досить тривалою. На щастя, і цілком логічною здобули перемогу інтелектуальну перемогу.

Про це згадалось, коли я побачив, що на запрошенні на свято Дня рибалки від Українського культурно-інформаційного центру в Севастополі, написаному російською мовою (і де пропонувалось відвідати юшку за легендарним рецептом Петра І, який, звісно, і не знав про Севастополь), була вказана адреса сайту культурного закладу в Інтернеті — ukic.info, і я його відвідав.

Не повірите! — на сайті є всього-на-всього десять слів українською мовою! А головне, у титулі з назви центру «випало» ключове слово «український». Зрозуміло, що без думки чи вказівки керівника

Тетяни Зеніної цього не могло б відбутись.

Та й сам web-сайт навіює печальний настрій — меню ресурсу складається всього з чотирьох рядків російською мовою, і, що найобурливіше, — відсутнє наповнення української версії. Недбала навігація на сайті, відсутність контактів, коментарів, книги відгуків, мізерне відвідування сторінок свідчить про суттєві недоліки у правильності «public relations» закладу.

Про українське ж наповнення діяльності УКІЦ, вірніше, його відсутність, свідчить перелік російськомовних культурних заходів центру та їхній опис — переважно у вигляді фотозвітів, при яких фото розташовані окремо від дизайну сайту.

Гастрольна афіша на «июль» — це виключно російські виконавці — Анастасія Волочкова, Стас П'єха, Діана Арбеніна, ДДТ.

Звичайно, активність нового керівництва у впровадженні переважно російської культури та проведенні недешевих феєрверків пояснюється підтримкою, яку п. Зеніна знайшла у місцевих проросійських скоробатгів. Але не покидає думка про те, що чимала площа примі-

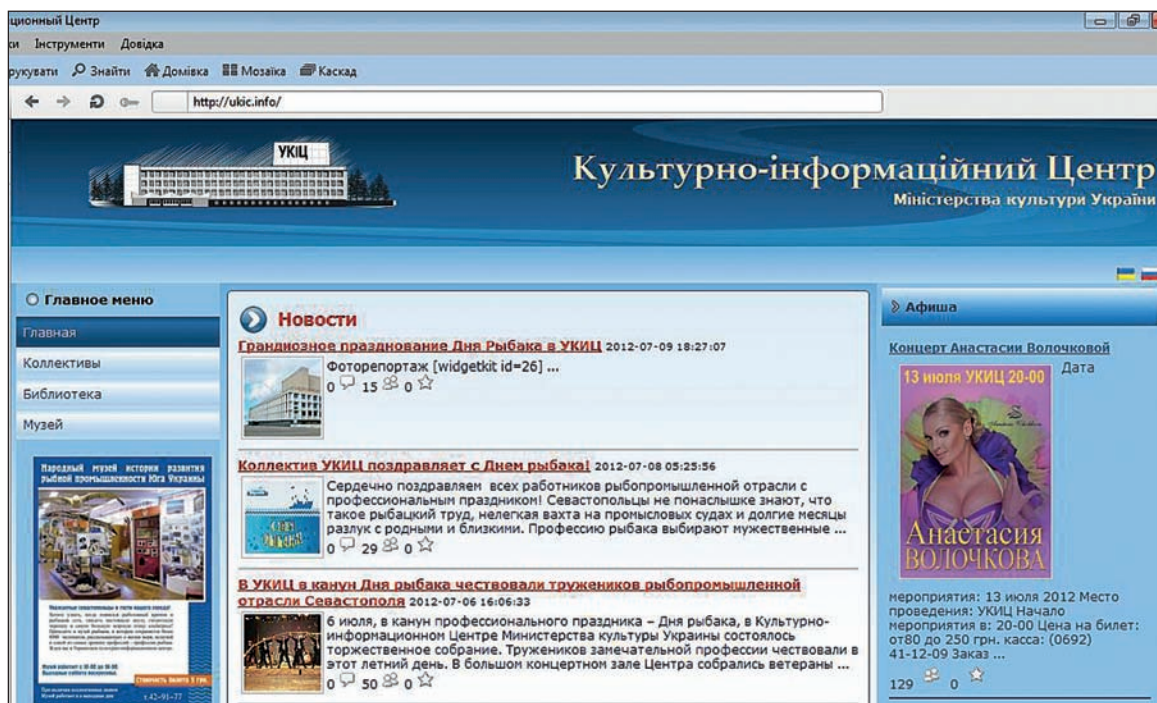
шень знову стала для них ласим шматочком, як і в 90-х роках. Але тоді культурний заклад рибалок від автосалонів та меблевих магнатів врятував Олександр Коротун, якого нині відправили на заслужену пенсію.

Нагадаю, УКІЦ в Севастополі як заклад було створено в 1996 році рішенням Кабінету Міністрів з метою «...сприяння процесу відродження і розвитку української національної культури та культур народів, які проживають у Криму, поширення надбань української культури, міжнародного співробітництва у сфері професійного народного мистецтва та культурно-масової роботи».

Культура — та ж політика, і, звичайно, хто платить, той і замовляє музику, але не варто порушувати урядове рішення. Скорочена ж назва «культурно-інформаційний центр», яка застосовується в інформаційних повідомленнях та вживається на заходах, є навмисне неправильною.

Актуальною вимогою є повернення до назви закладу невід'ємної назви «український» як у функціонуванні УКІЦ в Севастополі, так і на сайті, який представляє його діяльність у світі.

Микола ВЛАДЗИМРСЬКИЙ

ХТО «ПІДКУЄ» ВАНДАЛІВ?

Є у Сімферополі унікальний сквер, який із завидною регулярністю страждає від рук вандалів. Це сквер імені Дибенка, більше відомий як сквер кованих скульптур. У ніч на 10 липня невідомі знову пошкодили 12 фігур, які були подаровані місту ковалями.

Як розповів глава старійшин «Гільдії ковалів «Нашадки Сварога», член правління Спідки майстрів ковальського мистецтва України Олег Миколайович Криворученко, про безчинства вандалів ковалям повідомили жителі Сімферополя.

Приїхавши на місце, вони побачили жахливу картину нічного глумління над скульптурами: в одних було виламано дрібні деталі, інші вивернули із землі «з корінням».

За словами пана Криворученка, очільники міста, як і раніше, не хочуть ставити на баланс скульптури в одному з центральних скверів столиці. «Це майно належить нам, кримчанам. Але державні структури не хочуть за них нести відповідальність. Проте у нас ще є роботи, і ми будемо їх встановлювати», — повідомив Олег Миколайович.

У п'ятницю, 13 липня, Кримське відділення Спідки майстрів ковальського мистецтва майже у повному складі заходилося лагодити понівечені скульптури. Майже кожному з них ми поставили одне й те ж запитання: «Чи не пропало у вас бажання творити для сімферопольців і гостей міста красу?» Однак усі одногласно відповіли, що ні, навпаки, ще з більшою завзятістю створюватимуть скульптури, що радуватимуть кримчан. А вандалам, у яких руки чухаються, Олег Миколайович хоче встановити пам'ятник. «І хай спробують зламати пам'ятник самим собі», — посміхнувся пан Олег.

Коли вже було написано цю замітку, стало відомо, що співробітниками Центрального районного відділу міліції Сімферополя ведеться слідство за фактом пошкодження кованих скульптур, що знаходяться в сквері ім. Дибенка в Сімферополі. На даний момент порушено кримінальну справу за ч. 2 ст. 296 Кримінального кодексу України — хуліганство.

Згідно з повідомленням кримського главку МВС, цей факт зареєстрований в установленому законом порядку. Проводиться ряд заходів, спрямованих на встановлення і затримання осіб, які вчинили протиправні дії.

У той же час, за даними міліції, за цим фактом заяв і повідомлень до органів внутрішніх справ Сімферополя не надходило.

Інф. «КС»

Фото Олекси НОСАНЕНКА

БРЕХЛИВИЙ «ТЕЛЕГРАФЪ»

ЗАЯВА СІМФЕРОПОЛЬСЬКОЇ МІСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО ТОВАРИСТВА «ПРОСВІТА» ІМЕНІ Т. Г. ШЕВЧЕНКА

Змушені констатувати, що, на жаль, зневажливе ставлення до української мови з боку керівників Верховної Ради та Ради міністрів Криму стало стимулом до дії для деяких заангажованих періодичних друкованих видань. Намагання принизити все українське і навіть сам народ і нашу державу в Криму стало буденним явищем, на яке правоохоронні органи закривають очі.

Свіжим прикладом є зухвала, неправдива і дискримінаційна публікація в газеті «Кримський Телеграфъ». В № 186 цього періодичного друкованого видання від 22 червня поточного року автор у публікації «Язык твой — враг мой!» (?) дозволив собі, очевидно, за сприяння головного редактора, відверто провокаційні, принизливі і навіть дикі з точки зору нормальної людини випади на адресу української мови. Це зухвалий глум над державною мовою, поширення інформації, що не відповідає дійсності, прагнення принизити українців Криму, громадян України, як її носіїв.

Наведемо конкретні приклади. В публікації автор у знущальній формі подає неправдиві переклади українських слів та порівнює їх з нормативними словами російського словника. Він обманює читачів тим, що стверджує, нібито в українській мові «зажигалка» перекладається як «спалахуйка», «бабочка» — «залупівка», «сексуальный маньяк» — «писуныковий злодій», «зеркало» — «пикогляд», «киндер-сюрприз» — «яйко-сподівайко», «акушерка» — «пупорізка», «медсестра» — «штрикалка», «презерватив» — «гумовий нащюрник», «семечки» — «лупиздрики» тощо. Все це не має нічого спільного з її нормативними правилами.

Відповідальний журналіст такого собі не дозволить. Але справа в тому, що для авторів «Кримського телеграфъ», як стверджує заголовок статті, українська мова — ворог! І для боротьби з нею він використовує всі доступні йому недостойні засоби.

Більше того — газета вводить в оману своїх читачів, стверджуючи, що в українському законодавстві є закони, або хоч проекти законів, які забороняють вживання російської мови.

Які завдання ставила перед собою

ТИМ ЧАСОМ...

ЛУГАНСЬКОГО ДЕПУТАТА ЗВИНУВАЧУЮТЬ У РОЗПАЛЮВАННІ МІЖНАЦІОНАЛЬНОЇ ВОРОЖНЕЧІ

Співголова громадської ініціативи «Права Справа» Дмитро Снегірьов звернувся із заявою в Генпрокуратуру України з вимогою притягнути депутата Луганської обласної ради Родіона Мірошника до кримінальної відповідальності за розпалювання міжнародної ворожнечі. Снегірьов вважає, що недавня заява Мірошника: «Цією мовою (українською — ред.), якщо ми вчимо своїх дітей, то позбавляємо їх всього і ростимо недорасу», є провокаційною і ображає українськомовну частину населення країни.

«На останній сесії обласної ради Мірошник фактично назвав українців недорасою. Загрався пан Мірошник. Тому я звернувся до Генерального прокурора із заявою, в якій вимагаю порушити кримінальну справу за фактом розпалювання міжнародної ворожнечі стосовно цього депутата. Тепер буду чекати на реакцію з Генеральної прокуратури», — заявив Снегірьов.

Як повідомлялося раніше, 6 липня депутат Луганської обласної ради Родіон Мірошник на позачерговій сесії обласної ради, під час обговорення заяви в підтримку Закону «Про засади державної мовної політики», заявив: «Цією мовою, якщо ми вчимо своїх дітей, то позбавляємо їх всього і ростимо недорасу».

При цьому Мірошник зазначив, що не розуміє виступів представників опозиції в Києві, які заявляють про необхідність захистити державну мову.

«Українську мову гноблять, українську мову треба захистити. Що це за мова така нещасна, що її треба захистити від усього, і вона повинна рости в оранжереї?» — сказав Р. Мірошник.

Для довідки. Родіон Мірошник з 2004 року очолював прес-службу Луганської ОДА. У 2004–2006 рр. — голова правління ЗАТ «ЛОТ», в кінці 2006 року був прес-секретарем Віктора Януковича, у 2006–2010 рр. — генеральним директором державної організації «Луганська ОДТРК». 29 квітня 2010 р. призначений на посаду заступника голови Луганської обласної державної адміністрації з питань гуманітарної політики. Пішов у відставку в серпні 2011 року. На даний момент обіймає посаду генерального директора Луганської обласної державної телерадіокомпанії.

<http://gazeta.ua>

«...ЛІНА КОСТЕНКО може часом у найпростіший спосіб створити зриму хвилюючу картину: «Коні п'ють, забрівши у латаття. Гарні коні. Білі й ворони», — і як не перейнятися оцим дитячим захопленням, а насамкінець — складнішою рефлексією! Вона може почути «захриплий голос тиші», що «чиюсь зорю із вічності поже». Вона може отримати «ненаписаний лист» і почути «слова, де ні слова нема», бо за цим безслів'ям — самовідданість, взаємовідданість двох незмарнованих життів:
Я теж, як і ти, від любові німа.
Кохання — це мука.
Кохання — це хист.
Кохання — це твій

ненаписаний лист.
Ненаписаний лист — це тривання того, що було. Лист пам'яті. «Сади стояли в білому наливі. Іскрив зеніт, як вольтова дуга. А ми були безсмертні, бо щасливі. За нами пам'ять руки простяга».

Ліна КОСТЕНКО

Люблю твій степ
і подих твого степу.
Міраж кринички і міраж осель.
Поклавши крила на велику спеку,
Стоїть над степом сірий журавель.
Тут всіх було — і половця, і грека.
Віки замкнула на басовий ключ
Бандура степу, бурштинова дека
З голосниками гайдамацьких круч.
Громи рокочуть
десь там на пониззі.
Люблю твій степ. Усе твоє люблю.
Мені самотньо, як в Червоній книзі
Останньому у небі журавлю.

Крилатий грім,
вездечка блискавиці.
Ліси пригнули голови д'землі.
Усухли води і примовкли птиці,
Поснули в травах квіти й мотилі.
Ворона сіла на старенький бовдур,
Сидить, крилом обмахуючи одур.
У річці важко ходиться лящу.
Лепече листя, хочеться дощу.

Мене ізмадку люблять всі дерева,
І розуміє бузиновий Пан,
Чому верба, від крапель
кришталева,
Мені сказала: «Здрастуй!» —
крізь туман.
Чому ліси чекають мене знову,
На щит піднявши сонце і зорю.
Я їх люблю. Я знаю їхню мову.
Я з ними теж мовчанням говорю.

В. Ц.
Цей ліс живий. У нього добрі очі.
Шумлять вітри у нього в голові.
Старезні пні, кошлаті поторочі,
Літопис тиші пишуть у траві.
Дубовий Нестор
дивиться крізь пальці
На білі вальси радісних беріз.
І сонний гриб
в смарагдовій куфайці
Дощу напився і за день підріс.
Багряне сонце сутінню лісною
У просвіт хмар показує кіно,
І десь на пні під сивою сосною
Ведмеді забивають доміно.
Малі озерця блискають незлісно,
Колише хмара втомлені громи.
Поїдемо поговорити з лісом,
А вже тоді я можу і з людьми.

Вона живе «у світлі заворожених
наближень»... Ця ворожба часто ді-
ється в поетичному просторі лісу —
він багато важить в інтимній пам'яті
Ліни Костенко:
Сороко, не кричи!
Я в лісі не стороння.
Я знаю тут усіх, і знають мене всі.
І хори птиць, і цих дубів хорони.
І сосни, сосни, SOS! —
тону у їх красі.
І річечка, де вранці-рано
Бобрі працюють філігранно.
І лис, і лось, і те осіннє поле.
І та над яром стежечка стрімка.
І той, що вже нізвідки і ніколи
Не вийде з лісу і не погука.
А ще — степ. «Бандура степу»,
вона «віки замкнула на басовий
ключ». Але й тут інтимне: «Громи
рокочуть десь там на пониззі. Люблю
твій степ. Усе твоє люблю». Тепер же —
«Мені самотньо, як в Червоній книзі
останньому у небі журавлю».
У Ліни Костенко не було і немає

ніякого версифікаторського штукарства, зловмисної винахідливості.
Поетична мова сама знаходить, що й
як сказати, — таке враження, що й
не шукає, а просто залюбки чинить
свою справу. І метафорична образ-
ність у неї без «придумки», якась
ніби самовиникла — за всієї, часом,
несподіваності: «Влетіла вість, як
ворон у фойє» — або сучасної побу-
товості: «Життя ж коротке і шалене.
Летить, як цифри на табло». А
притому деякі поезії прочитуються
як мегаметафора. Такими бувають,
скажімо, картини змін природи, за
якими стоїть робота часу, що зму-
шує людину задуматися над суттю
життя».

Іван ДЗЮБА
(з книги «Є поети для епох»,
Київ, «Либідь», 2011)
* * *
Подарована Іваном Дзюбою книга
про Ліну Костенко є в бібліотеці
«Кримської світлиці». Звертайтеся!

«ВЕЧІРНЄ СОНЦЕ,
ДЯКУЮ ЗА ДЕНЬ!»

* * *
Вечірнє сонце, дякую за день!
Вечірнє сонце, дякую за втому.
За тих лісів просвітлений Едем
І за волошку в житі золотому.
За твій світанок і за твій зеніт,
І за мої обпечені зеніти.
За те, що завтра хоче зеленіть,
За те, що вчора встигло оддзвеніти,
За небо в небі, за дитячий сміх,
За те, що можу, і за те, що мушу.
Вечірнє сонце, дякую за всіх,
Котрі нічим не осквернили душу.
За те, що завтра жде своїх натхнень,
Що десь у світі кров ще не пролило.
Вечірнє сонце, дякую за день,
За цю потребу слова, як молитви.

* * *
Хтось є в мені, і я питаю:
— Не знаю, — каже. —
— Хто ти?
— Може, хто в роду.
Мене водив під руку Аристотель
В якомусь дуже дивному саду.
Згасало сонце у вечірніх лузах.
Десь в Римі правив Тит або Нерон.
А я тоді жила у Сіракузах,
Писала вірші золотим пером.
Я скрізь своя, і я ніде не дома.
Душа летить у посвіті епох.
І де цей шлях почався, — невідомо.
І де урветься, знає тільки Бог.

* * *
Ще назва є, а річки вже немає.
Усохли верби, вивокли рови,
І дика качка тоскно обминає
Рудиментарні залишки багви.
І тільки степ, і тільки спека, спека,
І озеравин проблизки скупі.
І той у небі зморений лелека,
І те гніздо лелече на стовпі.
Кудись ти ділась, річенька?
Воскресни!
У берегів потріскались вуста.
Барвистих лук не знають
твої весни,
І світить спека ребрами моста.
Стоять мости над мертвими
річками.
Лелека зробить декілька кругів.
Очерети із чорними свічками
Ідуть уздовж колишніх берегів.

* * *
Біжить лошатко по асфальту.
Цок-цок копитцями, цок-цок.
Смагляве літо смалить смальту.
Булана гривка навкосок.
На возі сіно, сіно, сіно!
Повз нього траса поспіша.
А дядько цыбохає сумлінно.
За ним вибірує лоша.
Скажи, навіщо людству розум,
Щоб так цей світ занастить?
Біжить лошаточко за возом,
Не просить віжки попустити.
Вокзали, темпи, термінали,
В прогрес запряжена душа.
Самі себе вже перегнали,
А озирнулись на лоша.
Бродить спека, як хмільна опара.
Ціле літо грози і дощі.
Йде над лісом романтична хмара,
Наче Гамлет в чорному плащі.

Трави мруть, їм хочеться літати.
Вечір котить сонце по стерні.
Коні п'ють, забрівши у латаття.
Гарні коні. Білі й ворони.
* * *

Природа мудра.
Все створила мовчки.
Росинку поту втерла на брові.
На буреломі сходять
мухоморчики —
Театр ляльковий просто на траві.
Один великий, в брилику озерце.
Оранжеві, червоні ковпачки.
Здається, вийде гномик
в камізелці,
Застебнутий на срібні гаплички.
І вклониться.
Задзвонить бубонцями.
Драбиночку приставить до гриба.
І краснолюдки підуть з куманцями
Повз гриб, що зветься
Жаб'яча Губа.

Ідуть, ідуть, об шишки
спотикаються.
А на грибку, під криласом пташок,
З великим пензлем,
у зелених капцях
Фарбує гном оранжевий дашок.
Йому злізати високо і круто.
Він пензель той тримає обома.
Як гарно все! І все така отрута.
І сіє дощ... І гномиків нема...

* * *
Дощ полив, і день
такий полив'яний.
Все блищить, і люди як нові.
Лиш дідок старесенький,
кропив'яний,
Блискавки вибірує в траві.
Струшується сад, як парасолька.
Мокрі ниви, і порожній шлях...
Ген корів розсипана квасолька
Доганяє хмари у полях.
* * *

Я на планеті дерево людське.
Мене весь час підрубують
під корінь.
* * *
Пливли ми ввечері лиманом.
Моторчик чакхав спроквола.
Десь там за морем, за туманом
Уже Туреччина була.
Співали пісню ми про Байду
І про турецького царя,
Як Байда стрілами глобально
Царя у голову ціля.
А хтось виводив тонко-тонко,
Гули зармяні баци.
В туман, лиман, у річку Конку
Впадали наші голоси.
І так нам вільно, так повільно,
Таке роздолля степове! —
Що так ніхто і не помітив,
Як човен далі не пливе!
Чи, мо', наскочили на камінь?
Чи, мо', бензину вже не є?
Підводне царство з павуками
Нам зрушить з місця не дає.
А ми ж про це не мали й гадки.
Сміється Байда з далнини:
— Що, доспівалися, нащадки?
Зіпхніться перше з мілини.

ХУТІР ВИШНЕВИЙ В. Ц.
Там, за порогами, в степах,
Де землі щедри і розлогі,
Сидять лелеки на стовпах
І ріллі дихають вологі.

Там що не впало — проросло,
Шляхи — як рокіт на бандурі,
Там як зривались чорні бурі —
Чорнозем тоннами несло, —
Вишневий Хутір... Ні душі.
А де ж ті вишні, де ті вишні?
І де ті сни давнеколишні?
Нема вже й стежки до соші.
Якийсь зальотний самосій —
І той аж сизий, аж смушевий.
Лише у пам'яті твоїй
Той хутір все ще Вишневий.
Цвітуть іще ті вишняки,
За обрій стелиться пшениця,
І йде у школу навпрошки
Маленький хлопчик пішаниця.

А Дике Поле, Дике Поле! —
По груди коням деревій.
А мати свій городець поле, —
Все ще у пам'яті твоїй.
А мати поле, мати поле.
Земля тужавіє, тверда.
Згорів город, і жито кволе,
І в річці висохла вода.
Все обступили солонці.
Рілля вродила камінцями.
Стоять порожні криниці,
Береться сіль до самих цямрин.

Земля — як панцир черепах,
Лежить, не змита і грозою.
Вишневий Хутір у степах
Немов пропечений сльозою.
А ваша хата ще стоїть,
Забиті навхрест ваші вікна.
Землі хоч тисячу століть —
Вона не втішиться, не звикне,
Що кинь в степу не заірже,
Що вже нема верби тієї,
Де мертвий хутір стереже
Могили матері твоєї...
* * *

О як страшно і як назавжди,
Як навіки і на віки,
Ані зойкнувши, ні сказавши,
Йдуть на той світ наші батьки!
Ані зойкнувши, ні сказавши,
Лиш напившись горя вщерть, —
Як безвихідно, як назавжди
Відпливають вони у смерть!
* * *
На березі Прип'яті спить сатана,
Прикинувся, клятий,
сухою вербою.
На березі Прип'яті — березі — на —
Ріки, що колись була голубою.
Стоїть йому атомна чорна свіча.
Лежать йому села в біді і розрусі.
Уп'явся в пісок пазурями корча,
Свистить йому вітер
в дуплястому вусі.
Він скрізь по хатах
понаписував мат.
Ікони покрав. Загубив респіратор.
Тепер захотілось йому подрімать.
Оце його царство.
Він тут імператор.
Той чорний реактор —

і пекло, і трон.
Він спить на піску,
підбавши коліна.
І сниться йому в ореолі ворон
Вже вся Україна, вже вся Україна...
* * *

Після дощів смарагдова діброва,
На білій річці річка говірка.
І смужка сонця тонко пурпурова
Далекий обрій пензликот торка.
Лежить городів гарбузова Мекка.
У тике небо струменить тепло.
І над стареньким комином лелека
Після дощу просушує крило.
* * *

Іду в полях. Нікого і ніде.
Півнеба захід — золото червоне.
Я йду, і одуд стежкою іде,
Моїх полів маленький чичероне.
Де бджоли носять сонячний пилот
І муравель над здобиччю міркує, —
Ледь я зміну дистанцію на крок,
Він перепурхне й далі чимчикує.
Я чую смугку пальці крижані.
Розрісся цвинтар. Груша постаріла.
Мабуть, людину десь на чужині
Отак би жодна пташка не зустріла.
І він іде, і я собі іду.
Ідемо удвох під вечір по стежині.
А він мені дудукає: ду-ду!
А далі яр і діти у ожині.
* * *

Чоловіче мій, запрягай коня!
То не кінь, а змій, —
миготить стерня.
Доберемся за три годинички
За стонадцять верст до родиночки.
Чуєш роде мій, мій ріднесенький,
Хоч би вийшов хто
хоч однесенький!
Що ж це двері всі позамикані?
Чи приїхали ж ми некликані?
Ой, ти ж роде мій, роде, родоньку!
Чом бур'ян пішов по городоньку?
Роботячий мій з діда-прадіда!
Двір занедбаний, Боже праведний!
Дев'ять день душа ще пручається,
А тепер вже десь призвичається.
Ту морквиночку, тую ж квітнючку
Не прополеш із того світоньку...
Люди згадують. Ми навідалися.
От ми, родоньку, й перевідалися.

СУВИД
Ми завжди проїжджаєм це село.
Ім'я у нього праслов'янське —
Сувид.
Тут навіть хмари особливо
сунуть —
Сутемна синь на бронзове чоло.
І хоч Стрибог на поїзд пересів,
І вже дахи струсились од соломи, —
Тут, за щитом смарагдових лісів,
Моїх жар-птиць
блакитні космодроми.
Я забуваю сумніви і сум.
Я воду п'ю у Сувиді з криниці.
В країні сосен,
сувидських красунь,
Зі мною грають в піжмурки суніці.
Тут Сувид скрізь.

Він ходить по росі.
Учора він прикинувся сосною.
То коней напуває у Десні,
А то як грім гуркоче за Десною.
І хто він — Сувид. Може, бог лісів,
Що десь пішов у нетрі й буреломи?
Він, може, чує луни голосів
І хоче теж вгадати собі, хто ми?
Спасибі вам, двори і явори,
Що ви лице дали його розгледіть —
У тиші вод, у борознах кори,
У хмарі, що як профіль і як лелека.
Здрігнувся лось.

Регоче браконьєр.
— Який там Сувид? — каже.
— Все нормально.
Він — міф. Він — мох.
Він — сутінь цих озер.
Його ніде на світі вже немає.
Неправда, є! Бо хто у небесах
На дощ поверне місяця рогами?
Хто після тебе пройде по лісах,
Вогонь притопче босими ногами?
Не може бути, щоб його — ніде.
Без нього людям суєтно і сумно.
І я гукаю: — Су-ви-де!.. — ви де?
— Ви де?.. Ви де?.. —
відгукується Сувид.
* * *

Спинюся я і довго буду слухать,
Як бродить серпень по землі моїй.
Ще над Дніпром
клубочиться задуха,
І пахне степом сизий деревій.
Та верби похилилися додолу,
Червоні ружі зблідли на виду,
Бо вже погналось перекотиполе
За літом — по гарячому сліду.

УВАГА: КОНКУРС!

СПРАВЖНЄ СВАТЮ юні читачі «Джерельця» зможуть подарувати собі самі, якщо візьмуть участь у нашому творчому конкурсі і виграють ось цей **розкладний велосипед!** Надсилайте на адресу редакції (звичайною або електронною поштою) ваші **літературні, поетичні, публіцистичні твори** — на будь-які теми. Кращі роботи будуть опубліковані у «Джерельці», а їхні автори отримають шанс вибороти суперприз та інші нагороди.

Крім творчих завдань будуть й цілком конкретні, за які нараховуватимуться додаткові бали. Ось два з них:

— Коли вийшов перший номер «Джерельця»?

— Хто надав для переможця конкурсу у «Джерельці» головний приз — велосипед? (Депутат, кандидат, партія і т. д.)

Чекаємо на ваші відповіді, вірші, оповідання, репортажі, новели, статті. Творіть! Дерзайте! Перемагайте!

На фото — Галина Мустафаєва, директор Грушівської загальноосвітньої школи I-III ступенів (м. Судак) з призовим велосипедом, за який змагаються також учні і її школи. «За такий приз варто поборотися!» — запевняє Галина Степанівна.

МАМИНА ВИШНЯ

Квітує вишня коло хати,
На землю ронить білий цвіт.
Ота, що посадила мати,
Що душу вклала їй до віт.
У тії віти, що погнулись,
Відтоді, як зігнулась мати.
Як її рученьки старенькі
Копали землю

під маленьким,
Зовсім безплідним деревцем.
А вишенька потроху сходить:
Бруньки пустила, розцвіла...
Минув і рік,
Минув десятий,
Немає матері в живих.

А вишенька стоїть старенька,
Душею матері цвіте,
І хоч старенька — та цвіте.
Цвіте, бо є цвісти для кого —
Зірвуть внучата вишеньюк...
А вишня плаче,
Не із болю, що вишеньюк

зірвали діти,
А з радості, що є кому
Посолодити душу,
Що можуть діточки згадати,
Про матір рідну, і бабусю,
Що стільки вклала доброти,
Тепла і ласки, і душі,
Колісь цю посадивши

вишню.
Катерина ІЛЬНИЦЬКА,
учениця 9-го класу
ЗОШ № 28
м. Житомир

ЧАРІВНА КВІТКА

КАЗКА

В одному маленькому місті був дивний квітучий сад. У цьому садку росло багато різноманітних квітів. Серед них була одна дуже чарівна квітка. Тому, хто її знайде, вона дарувала здійснення бажань. Але абихто її не може знайти. Тільки гарна людина, яка має щире серце, та зробила багато добрих справ,

могла знайти цю квітку. Одного разу йшла по садку дівчинка. Посеред квітучої галявини вона побачила квіточку, що почала в'янути. Вона пожаліла бідну рослину, та полила її. Це і була та сама квіточка. У нагороду вона виконала бажання дівчинки. Робіть добрі справи, і ви обов'язково знайдете свою чарівну квіточку.
Августина КАЧАЛОВА,
учениця 6 класу
НВК «Лінгвіст»
м. Сімферополь

А МИ НА МОРІ!

Доброго дня, «Джерельце!» Усім твоїм читачам, хто ще не знає, куди податися на канікулах, хочу розповісти про прекрасне місце в Криму, де ми зараз відпочиваємо.

Це місце називається Фіолент, воно під Севастополем, і мені із сестричкою та шкільним другом дуже пощастило, що тут живе наш родич, завдяки якому, ми розкошуємо на морі!

Найбільше мене вразив спуск до моря. Він такий крутий, що я тепер знаю, що означає слово «круто!», яке ми часто вживаємо в розмові. Коли ми вперше спустилися по тій гірській стежині, аж серце стукотіло і ноги трусилися. Я міцно тримався за мамину руку, бо один необережний крок — і вона мене вже більше не побачила б! Але повертатися нагору не хотілося, бо внизу було таке гарне синє море!

Коли ми пройшли (правильніше сказати, проповзли!) десь півдороги, то побачили джерело. Напилися прохолодною, аж солодкою води, перепочили і вирушили з новими силами далі. А попереду чекав найскладніший відрізок шляху, там навіть канат причепили, щоб люди не поскочувалися прямо у воду чи на каміння. Та здолали і цю перешкоду і, нарешті,

дісталися моря. Воно було таке чисте і прозоре, що крізь воду було геть усе видно на дні — рибок, крабів, камінці. Ми відразу шубовснули у теплу солону воду! Попливли до невеличкої скелі й почали з неї стрибати. Оце було круто — ще крутіше за той спуск!

Пляж тут невеличкий. Дивися вперед — безкрає море, оглянешся назад — величезна скеля. І людей тут небагато, бо не кожен може здолати такий шлях.

День пройшов дуже швидко. Сонечко вже сідало, нам знову потрібно було подолати складний шлях, але вже вгору. Поки ми піднімалися, то добряче зголодніли. Доплентавшись до дядькової дачі, ми з другом (під маминим пильним наглядом) розпалили вогнище і насмажили ковбасок на шампурах. Вони видалися нам такими смачними, як ніколи!

От настав новий день і нас знову покликало до себе море. Цього разу ми взяли з собою собачку. Вона так спритно — аж бігом! — спускалася тією крутою стежиною, що мені вже соромно було боятися і триматися за мамину руку, і я всю дорогу пройшов сам. Ми знову купалися, плавали навперегін, стрибали зі скелі, пірнали, ловили крабів, медуз — аж море кипіло! Шкода тільки, що канікули такі короткі — всього три місяці. Але ви ще встигнете накопатися, якщо відірветися від комп'ютерів, «стрілялок» та Інтернету і вирушите на наше тепле, і зовсім не Чорне, а синє лагідне море, яке не можна зрівняти ні з чим на світі!

Вітя СОВИК,
учень НВК «Українська школа-гімназія» м. Сімферополя

«Джерелята», надсилайте і ваші літні фоторепортажі. Пам'ятайте: головний приз — велосипед!

15 липня у с. Сприня Самбірського району Львівської області урочисто відзначили 68-у річницю створення тут Української головної визвольної ради (УГВР). Основні святкові заходи відбулись біля пам'ятного знака тим, хто заснував у далекому 1944 році УГВР. На ньому встановлено п'ять автентичних фігур її учасників, інформує кореспондент ІА ЗІК.

Участь у святкуванні взяла дочка президента УГВР Кирила Осмака Наталя Осмак, яка приїхала з Києва. На її честь хор колишніх політ'язів «Нескорені» виконав пісню, присвячену Кирилу Осмаку, слова до якої написала письменниця із Старосамбірщини Марія Прокопець. Серед гостей були представники Львівської обласної ради та ОДА, депутати різних рівнів, лідери патріотичних політичних партій, делегації ветеранів ОУН-УПА з Волині, Львова, Червоног-

рада, Дрогобича, Стрия, Старосамбірщини та інших міст. Молитву за загиблими відправили священники різних церков, їх очолював капелан вояків УПА о. Михайло Низкогуз із Червонограда. Увагу присутніх привернула нова експозиція музею-крийки, яка не так давно тут відкрилась. Цього дня тут пластуни урочисто склали присягу. В ній демонстрували історико-документальні фільми про національно-визвольний рух у період Другої світової війни. Цікавість викликала експозиція музею-меморіалу жертв окупаційних режимів «Тюрма на Лонцького». Виступаючи закликали не забувати свого минулого, бути пильними, бо Україна в небезпеці, і ця загроза, зокрема, проявилась у ухваленні Верховною Радою мовного закону. Урочистості події додав концерт, в якому взяли участь бандурист зі Львова Остап Стахів, хори «Повстанець», «Нескорені» та інші.

дити з тюрми. Але нерви не витримали останньої напруги — стався інсульт, і 16 травня незламний патріот України помер... Поховано його було на кладовищі поряд з тюрмою.

Через багато років, коли в Україні почало розвиднятися на незалежність, Наталя Осмак — інженер, будівельник мостів, почала збирати відомості про УПА, і якось на вечорі у Будинку письменників підійшла до Василя Кука та запитала, чи не знав він її батька? «А як звали вашого батька?» — здивувався той. «Кирило Осмак». «Кирило? То це ж президент УГВР!» — скрикнув той, дивлячись на жінку, як на диво, бо 50 років про Осмака не було жодних відомостей. На підтвердження своїх слів вона показала листи з тюрми, котрі потім опрацювала, їх надрукували в Канаді у «Літопису УПА».

Довгим був шлях доньки до батька, а через нього до повстанчої України. Але пані Наталя знайшла в собі мужність, перевезла прах Кирила Осмака до Києва, перепочувала його на Байковому кладовищі у грудні 2004 року, саме у розпалі Помаранчевої революції. Відспівував президента УГВР Патрарх Філарет у Володимирському соборі. Біля пам'ятника Тарасу Шевченку відбулось народне віче, яке засвідчило любов та повагу українського народу до свого провідника. З 2007 року на його могилі постав козацький хрест скульптора Миколи Малишка.

Наталя Осмак нині є секретарем Всеукраїнського Братства ОУН-УПА. Проводить велику громадську роботу на користь українства, розповідає жителям різних областей про незламних патріотів України, серед яких гідне місце посідає її батько — Кирило Осмак, президент УГВР.

Підготувала
Ірина МОЛЧАНОВА,
член НСЖУ

м. Маріуполь

У новому романі-сповіді письменника і вченого Віктора Жадька «Кирило Осмак: Заповідаю вам Україну» (В. О. Жадько. — К.: ВПК «Експрес-поліграф», 2012. — 344 с.) розповідається про непросту, але гідну увічнення в пам'яті співвітчизників долю українського патріота, науковця, політичного діяча, президента Української головної визвольної ради (1944) полтавчанина Кирила Івановича Осмака. Книга написана на основі вивчення багатьох архівних матеріалів з ширим бажанням автора показати читачеві трагічну історію українського народу крізь призму подвигів, досягнень, помилок, страждань людини, яка до творення цієї історії була причетна.

Якщо ви хочете поставити запитання письменникові, телефонуйте: 044-234-18-39, або напишіть електронного листа: jadko-viktor@ukr.net

КИРИЛО ОСЬМАК — ПРЕЗИДЕНТ УГВР

11-15 липня 1944 року в лісах поблизу с. Сприня Самбірського району в умовах найсуворішої секретності була заснована Українська головна визвольна рада. Що це за організація? Якою була мета її заснування, адже патріоти України й так воювали в лавах УПА з 1942 року?

Справа у тому, що запевняють мрією боротьби українців було створення Самостійної Соборної України, яка б не була підлегла жодній іншій країні. Для визнання України на міжнародному рівні як самостійної держави треба було відповісти низці міжнародних домовленостей: Гаазькій Конвенції від 18.10.1907 р., Женевській Конвенції від 12.08.1949 р. і Додатковим протоколам (I та II) від 8.06.1977 р. до постанов Женевської Конвенції.

В часи Другої світової війни була відома лише Гаазька Конвенція 1907 р., згідно з якою воюючою стороною могла бути лише ДЕРЖАВА, а не учасники національного руху визволення. Через те, що Україна століттями не мала власної державності, лише постійно входила у склад якоїсь імперії або країни, Провід ОУН-УПА вирішив створити підпільну Українську головну визвольну раду як осереддя Української держави, що виникла у боротьбі проти радянського колоніалізму на етнічних українських землях. Треба було також обрати її президента, Генерального секретаря. Передбачалося, що після закінчення війни УГВР стане підставою для міжнародного визнання України як незалежної держави.

Затверджена УГВР і введена наказом ГВШ ч. 7 з 19.08.1944 р. Президентом УГВР обрали Кирила Осмака. Ким же був Кирило Осмак? Народився 9 травня 1890 р. під Полтавою, за освітою — агроном-інженер. У часи Першої світової війни працював у Комітеті допомоги постраждалому населенню Південно-Західного фронту, бачив фронтальну поведінку російської армії, що окупувала Галичину.

У березні 1917 р. був серед представників громадських організацій, які заснували Центральну Раду. Працював у Генеральному секретаріаті УНР в галузі сільськогосподарської кооперації. Вперше заарештований у березні 1928 р. з 16 іншими членами Бурякового кооперативного союзу. Вони вимагали від влади більшовиків децентралізації цукрової промисловості, передачі цукрових заводів селянам, паритетності цін на продукти сільського господарства та промисловості. Бо за пачку російських сірників треба було віддавати тонни українського цукру. Кооператорів звинуватили в «приналежності до запільної контрреволюційної діяльності». Показово, що на лаві підсудних були всі українці, а судді — усі не українці, що про-

Боротися за повне визволення всіх українських земель і українського народу від загарбників та здобути Українську Самостійну Соборну Державу. В цій боротьбі не пожалію ні крові, ні життя і буду битися до останнього віддиху та остаточної перемоги над усіма ворогами України.

Буду мужнім, відважним і хоробрим у бою та нещадним до ворогів землі української.

Буду чесним, дисциплінованим і революційно-пильним воїном.

Буду виконувати всі накази зверхників.

Суворо берегтиму військову і державну таємницю.

Буду гідним побратимом у бою та в бойовому житті всім своїм товаришам по зброї.

Коли я порушу або відступлю від цієї Присяги, то хай мене покарає суворий закон Української Національної Революції і спаде на мене зневага Українського Народу.

Затверджена УГВР і введена наказом ГВШ ч. 7 з 19.08.1944 р.

Президентом УГВР обрали Кирила Осмака. Ким же був Кирило Осмак?

Народився 9 травня 1890 р. під Полтавою, за освітою — агроном-інженер. У часи Першої світової війни працював у Комітеті допомоги постраждалому населенню Південно-Західного фронту, бачив фронтальну поведінку російської армії, що окупувала Галичину.

У березні 1917 р. був серед представників громадських організацій, які заснували Центральну Раду. Працював у Генеральному секретаріаті УНР в галузі сільськогосподарської кооперації.

Вперше заарештований у березні 1928 р. з 16 іншими членами Бурякового кооперативного союзу. Вони вимагали від влади більшовиків децентралізації цукрової промисловості, передачі цукрових заводів селянам, паритетності цін на продукти сільського господарства та промисловості. Бо за пачку російських сірників треба було віддавати тонни українського цукру. Кооператорів звинуватили в «приналежності до запільної контрреволюційної діяльності». Показово, що на лаві підсудних були всі українці, а судді — усі не українці, що про-

дили боротьбу з НЕПом.

Другий арешт стався у березні 1930 року у справі Спілки визволення України. Кирила Осмака звинуватили у тому, що він проводив антирадянську діяльність у складі СВУ в Інституті української наукової мови, де створювались термінологічні словники. Осмак був редактором словника із сільського господарства з 1925 р. Обвинувачення за ст. 58 УК РСФСР передбачало від 6 місяців тюрми до розстрілу та оголошення ворогом народу, хоча він був громадянином не РСФСР, а УРСР. Відбув 3 роки на півночі Росії.

Третій арешт стався у січні 1938 р. у рязанському селі Катіно, де Кирило Осмак працював агрономом колгоспу. Це був час «Великого терору», коли з червня 1937 року було прийнято «Указание Политбюро, разрешающее применять физические меры воздействия при допросах в ходе следствия по контрреволюционным преступлениям», а в серпні 1937 р. давалась Директива ЦК ВКП(б) «об организации в каждой области по району 2-3 открытых судебных процессов над врагами народа — вредителями сельского хозяйства». Для України був додатковий ліміт з розкуркулювання — 30000 осіб...

Кирило Осмак був під слідством 25 місяців, і 5 слідчих не змогли його зламати. Він не визнав жодного звинувачення проти себе. Коли в 1939 р. розстріляли Єжова, його звільнили, знявши всі обвинувачення. 15 липня 1944 р. Великий збір обрав Кирила Осмака президентом Української головної визвольної ради, а Романа Шухевича — головою уряду — Генерального секретаріату. Вони склали присягу, поклавши руки на український Державний герб:

«Наша мета — Українська Самостійна Соборна Держава на українських етнічних землях. Будемо боритись за те, щоб Ти, Український Народ, був володарем своєї землі. На вітвар цієї боротьби кладемо свою працю і своє життя».

23 серпня 1944 р. К. Осмак був поранений у бою з частиною НКВД біля села Орова на Сколівщині, а 12 вересня заарештований у с. Доро-

«КАВКАЗЬКИЙ ЩОДЕННИК» ОЛЕКСАНДРА ВОЛОЩУКА

Мандрівник і письменник, дослідник закордонного українства Олександр ВОЛОЩУК з Чернігова, про якого неодноразово писала «Кримська світлиця», нещодавно видав свою нову книгу — «Кавказький щоденник».

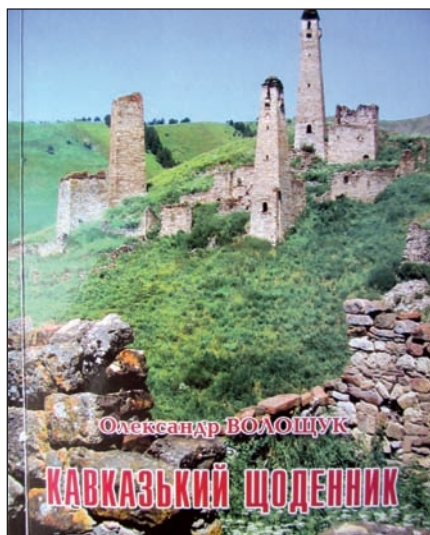
У ній він розповідає про власну подорож 2010 року по Кавказу. Читач дізнається про життя українських національно-культурних громад на Кубані і в Кабардино-Балкарії, разом з автором пройде по лісовозних дорогах Адигеї, підніметься на вершину Ельбрусу і побачить дивовижно красиву Аргунську ущелину в Чечні, отримає насолоду від знайомства з гірською інгушетією і побуває на місці Бесланської трагедії, проїде автостопом по місцях колишніх і нещодавніх кавказьких воєн і познайомиться з багатьма цікавими людьми.

Кавказ є одним із найчудовіших місць на планеті, — переконаний Олександр Волощук. Тому метою свого «Кавказького щоденника» автор вважає донести до читачів правду про історію та сучасність Кавказу, про незмінну щирість, гостин-

ність і доброзичливість його людей. Текст книги супроводжується кольоровими світлинами.

«Кавказький щоденник» (як і першу книгу Олександра Волощука — «Автостопом на край світу») можна замовити в редакції «Кримської світ-

лиці» (О. Волощук планує привезти певну кількість примірників у Сімферополь наприкінці липня), або особисто у автора (післяплатою поштою). Вартість кожної із книг — 30 грн. (у редакції «КС») або 40 грн. (післяплатою).

Бібліотеку «Кримської світлиці» поповнила подарована письменником із Закарпаття Мирославом Дочинцем книга «Многії літа, благії літа», яка за рейтингом «Книжка року-2010» увійшла до списку найпопулярніших видань України. Пропонуємо увазі читачів уривок з цієї книги і запрошуємо до нашої «Світличної» бібліотеки!

(Продовження. Поч. у № 14-28)

Смішні люди: коли Бог кличе їх до себе, вони спішно кличуть лікаря.

Якщо першу половину життя ти працював на життя, то другу половину життя буде працювати на тебе.

Може, алкоголь — і звільнення. Але — не свобода.

Надшерблений посуд служить довше, ніж цілий.

Чесність повинна бути дією. Віра — войовничою.

Хто не вміє почути пораду — тому не можна допомогти.

Дуже припала мені до душі молитва одного мудрого чоловіка: «Господи, я прошу не про чудеса і не про міражі, а про силу кожного дня. Зроби мене уважним і допитливим, щоб у строкатості буднів вчасно зупинитися на відкриттях і досвіді, які мене схвилювали. Убережи мене від страху пропустити щось у житті. Дай мені не те, чого я собі бажаю, а того, що мені насправду необхідно. Навчи мене мистецтву маленьких кроків».

Все, що є в тобі і в тебе, — перетворює у добрі діла.

Інколи мені здається, що тварини щасливіші за нас. Вони нічого не знають про смерть. Тому вони невмируші.

Ягід їм багато і в різному вигляді — замочую в криничній воді, квасу в капусті, заморожую, заливаю медом. Найбільше — чорницю-чарівницю. Вона допомагає літній людині зберігати пам'ять. Так само й чай із шавлії, гарбузове насіння, горіхи, порошок какао, зелений чай. (Чай заживайте тільки листовий, а не потеруху чи сумнівний порох у пакетиках).

ПІДНИМАЙТЕСЯ ВГОРУ

Добре, якщо любите піші прогулянки. Ще ліпше, якщо при цьому піднімається вгору. Ви помітите, що при цьому й настрої ваші будуть підніматися. І частіше підкоряйте бодай невисокі гори. Це дасть вам наснагу й на житейські вершини. Ходіть щодня не менше 8 кілометрів. Чому стільки? Спробуйте цю міру і, коли звикнете, то зрозумієте чому.

Якщо чоловік (мужчина) їсть м'ясо, то нехай їсть м'ясо чоловічих особин — бичка, кабана, барана, півня. Чоловічків снаги побудується.

Часто наш зір хвибує від того, що притупляється живильна сила мозку. Її відновити можна своїми ж руками. Покладіть праву долоню на ліве око, а ліву на праве. Мислено увіть, як тепло ваших долонь переливається через око в мозок. Це треба робити щодня.

Бодай зрідка відпочивайте від грошей, і нехай вони відпочивають від вас. Намагайтеся не брати їх до рук хоча б у неділю. Не кладіть гроші на стіл, де їсте, і на постіль, де спите.

Прагнучий чуда від долі, від інших людей, від Неба, — вуд в тобі! Поглянь у дзеркало добрими, усміхненими очима — ти одне з чудес, створених Творцем. Він хотів створити тебе саме таким. Таким ти йому потрібен. Будь собою! Приймай себе! Радій собі! Заглядай у себе — і знайдеш у цій криниці все. Бо дано тобі все, що тобі потрібно. І понад це.

Подивися на свої щоденні клопоти згори. І побачиш, які вони мізерні, яка марнота. Вивільняй час для справ, що дають духовну радість. Роби не з утому, не через силу, а з душею. Нехай усе, що ти робиш, буде служінням, маленькими дарами (не треба думати — кому). І тоді твої буденні труди сповняться новим змістом, новою легкістю, і ти утвердиш себе на своєму місці.

Не менше, як інших, слухайте себе. Слухайте себе і любіть. І побачите, що й інші виявлятимуть до вас більше любові.

Невтомно вчіться бачити у всьому прояв Усєвишньої волі. Тоді

МНОГІІ ЛІТА. БЛАГІІ ЛІТА

Заповіді 104-річного
карпатського
мудреця -
як жити довго
в здоров'ї,
щасті і радості

жодна ваша жура не залишиться без рішення. Тоді не чекатимете раю, будете в ньому вже тут, на землі.

Патріот — се той, котрий береже цілість свого роду, виховує родину в порядності і національному дусі, береже в родючому і красивому стані землю, яку дали йому Ратер — Господь і ратер — батько. Се істинний патріот, живий стовп нації, а не той, хто лише збуджено плеще язиком про любов до Батьківщини.

Нерідко батьки в сліпій любові і страху за майбутність свого чада так виправляють-вирівнюють поведінку дитини, що це її не підносить, а пригнічує. Якщо змаленства пригинати дитину незмірним тягарем опіки, то виросте вона, як криве дерево. Дрижи над дитячою коліскою, але не здригай її намарно.

Дехто завзято критикує сіль. Даремно. Більше хвороб від нестачі доброї солі, ніж від надлишку. Інколи достатньо дрібки, щоб упоратися з багатьма хворобами. Людина навчилася робити багато продуктів, але сіль виготовити не може. В морській солі є все, що заховано в нашій землі. Морська вода має той же соловий склад, що і наша кров. Отже, споживати бажано морську сіль або неочищену підземну.

НЕ БІЙТЕСЯ ЗАБУТТЯ

Читати треба не багато, читати треба добірне. Ви ж половину не їсте, не п'єте з болю...

Без вранішньої молитви, як без одягу, я не виходжу на вулицю. Одягайте в молитву оголену після ночі душу. Одягайтеся в неї, як в одяг для світу. Одягайтеся — як у лати для боротьби.

Я навчився за раз споживати одну їжу — або м'ясо, або рибу, або молочне, або злаки. Не змішуючи їх. Навіть ведмідь, котрий їсть усе і часом з голоду, їсть розділено. Або рибу, або мед, або ягоди й листя. Якщо пошастить упольовати дичину, він прикипає їй, привалить камінням, щоб підготувати шлунок до м'яса.

Першим, що висаджували в грядку в моєму селі, була цибуля. Без неї ніяк. Це й головні вітаміни, і лік від застуд, і приправа до всіх страв. Та найбільша цінність цибулі в тому, що вона молодить нас, прочищає мозок, оживляє пам'ять і дає добрий настрій.

Від жіночих хвороб і геморою дуже помічний часник. Ним натирають целюну, нагрівають її, кладуть у відро і сідають згори. Так само добре дихати при застуді й кашлі.

Масаж — добра справа, та не завжди є на це змога. Тут можна й самому зарадити. Виріжте невеличку (до півметра) синову паличку, обріжте сучки. Побийте себе лег-

ньо нею, все тіло. Робіть це голяка. Робіть так, коли втомлені, слабкі, хворобливі. Паличка прожене недуги, відновить сили.

Якщо ви гладкі і хочете позбутися жиру, вдумливо приповідайте, коли миеється: «Як це мило змивається, так і мій жир спливає з водою». Вода велику силу має! Жир «топить» і капустяний сік, а також настій кукурудзяних рилець, який по 1 столовій ложці споживайте 4 рази на день до їди. Зайві кілограми спалять і ранкові вправи, які слід робити до снідання.

Ніколи нікому не переч і не заперечуй того, що кажуть. Немає однакової пари очей, кожна бачить світ по-своєму. І в кожного своя правда. І в тебе теж своя, хоча і вона може когось подивувати.

Слухай інших і приймай почуте. Але вір лише тому, що сам побачиш. Я ніколи не повірив би, що дитина за кілька місяців перетвориться в старого діда. Якби це не сталося на моїх очах. І стрічав де-якостолітного, що став батьком... Світ чудесами повниться.

Закон парування людей дуже простий. Чоловік з першого погляду бачить у жінці тільки тіло й очі, а все інше домислює собі. Жінка чує тільки голос і вгадує потрібний їй запах, а все інше навіє собі. Так вони знаходять одне одного, поєднуються природою.

Нічим люди так не легковажать, як своїм здоров'ям. І нічого не бажують так багато іншим, як здоров'я.

Не бійтеся вмирушості, не бійтеся забуття. Робіть те, що переживе вас. Те, що зробите лише ви і ніхто інший. Робіть щось для загального добра, для батьківщини. Живіть і робіть так, щоб за вас помолилася незнайома, зовсім чужа людина. Ці молитви любі Господеві.

Будуйте будинок для родини. Садіть дерева, які доглядатимуть діти й онуки. Шануйте релігійні предків, дотримуйтеся батьківських звичаїв і родинних свят, не забувайте річні старших і помагайте ставати на ноги молодим... В цьому й закладена наша вічність. Пам'ятаймо, що смерть приходить не від старості, а від забуття.

ВЕРШИНИ І СПУСКИ ЖИТТЯ

Повірте: все, що найліпшого є в інших, ви теж маєте. Його лише належить відкрити в собі, звільнити від сміття.

Не дочікуйся говіння, щоб очистити організм від скверни. Коли чуєш хруст у кістках, — починай голодувати. Хоча б два дні на тиждень не вживай тваринних жирів, молочного, солодкого і того, що куплено в магазині. Тільки те, що виростало на землі. Це вже перша очистка.

Життя твоє — день твій нинішній. Саме твій день.

Не думайте, що в старості не можна кохати. Якраз і старіють тому, що перестають закохуватись. Хтось гадає, що вершина щастя — молодість. Але на вершинах дмуть вітри і січуть блискавиці. А справжнє щастя дочікується нас на спуску.

Ось як гарно сказав один відомий чоловік перед смертю: «Якби в мене було ще трохи життя, я не пропустив би й дня, аби не сказати близьким людям, що їх люблю. Я не сказав би всього, що думаю; я більше б думав про те, що кажу. Я б цінувач речі не за їхньою вартістю, а за їхньою значущістю. Я спав би менше, мріяв більше, усвідомлюючи, що кожна хвилина із заплюсненими очима — це втрата шістдесяти секунд світла. Я ходив би, коли інші від цього втримуються, я прокидався б, коли інші сплять, я слухав би, коли інші говорять».

Якщо ти думаєш, що нічого не маєш, то помилешся. Ти маєш Час! А це дорожче за гроші.

(Закінчення в наступному номері)

* * *

(Замовити книжку можна за тел.: (03131) 2-20-02 в м. Мукачеві або моб. 050-671-37-17. Є також переклад російською мовою.

Дочинець Мирослав Іванович, вул. Луки Дем'яна, 5, м. Мукачеве, 89608 e-mail:mido.mukachevo@rambler.ru)

УКРАЇНСЬКИЙ КАЛЕНДАР

ЛИПЕНЬ 19

1918 р. — у Канаді постала Українська Греко-Православна Церква.

Народився: 1925 р. — Валько Кравченко, севастопольський історик, краєзнавець, журналіст, полум'яний патріот України, почесний член севастопольського товариства «Просвіта».

Померли: 1876 р. — Іван Сошенко, український маляр і педагог.

1945 р. — загинув у радянській тюрмі Августин Волошин, український політичний, культурний, релігійний діяч Закарпаття, греко-католицький священник, у 1938 р. — прем'єр-міністр автономного уряду Карпатської України, в 1939-му став президентом цієї держави, Герой України (посмертно).

20

1993 р. — Рада безпеки ООН визначила, що постанова Верховної Ради Росії щодо статусу Севастополя як російського міста не має юридичної сили.

Народилася: 1968 р. — Юлія Мостова, українська журналістка, головний редактор тижневика «Дзеркало тижня. Україна».

21

1992 р. — сторожовий корабель Чорноморського флоту СКР-112 перейшов на бік Військово-Морських Сил України. Командир СКР-112 — капітан-лейтенант Сергій Настенко. Екіпаж — 108 осіб.

21 липня 1992 року СКР-112 підняв український прапор і вирушив із Кримської військово-морської бази (Новоозерне) у бік Одеси — з наміром увійти до складу Військово-Морських Сил України. Спроби російського командування силами інших кораблів і авіації перешкодити діям СКР-112 були марними.

Влітку 1996 року корабель було утилізовано та розібрано на металобрухт.

Громадськість України, багато військових та політичних діячів бачили корабель як майбутній музей Військово-Морських Сил. У Севастополі члени «Просвіти», Спілки офіцерів України та інших організацій створили комітет із захисту СКР-112 та направили міністру оборони десятки звернень і заяв громадськості, але все марно.

Народилася: 1906 р. — Олена Теліга, українська поетеса, літературний критик, діяч української культури.

1941 року під час німецької окупації у Києві Олена Теліга організує Спілку українських письменників, відкриває пункт харчування для своїх соратників, співпрацює з редакцією «Українського слова» Івана Рогача, що знаходилась на Бульварно-Кудрявській вулиці, видає тижневик літератури і мистецтва «Літаври».

Після арешту редакції «Українського слова» О. Теліга не брала до уваги постанов німецької влади: ігнорувала вказівки німців зухвало і принципово. 7 лютого 1942 р. почалися арешти. Друзі її попереджали, що гестапо готує засідку на вул. Трьохсвятительській, де розміщувалася спілка; проте вона знала, на що йде, тікати не збиралася. У приватній розмові з М. Михалевичем уперто підкреслила: «Ще раз із Києва на еміграцію не поїду! Не можу...»

Це був її свідомий вибір, це був її шлях, який вона гідно пройшла до останнього подиху. Олена пішла на стовідсоткову загибель, з нею пішов і її Михайло. Під час арешту разом з нею.

В київському гестапо Олена Теліга перебувала у камері № 34. Тоді ж відбулася її зустріч із сестрою Лесі Українки, з якою вона обмовилася кількома фразами. На сірому гестапівському мурі залишила вона свій останній автограф: угорі

намальовано тризуб і напис — «Тут сиділа і звідси йде на розстріл Олена Теліга».

За даними істориків, 22 лютого 1942 р. українську письменницю-патріотку було розстріляно в Бабіному Яру разом із чоловіком та соратниками.

Помер: 1941 р. — Богдан Лепкий, український поет, прозаїк, літературознавець, критик, перекладач, історик літератури, видавець, публіцист, громадсько-культурний діяч, художник.

22

1819 р. — відбулася прем'єра вистави Івана Котляревського «Наталка Полтавка».

Народилися: 1854 р. — Марія Заньковецька (справжнє прізвище — Адамовська), українська актриса. Взяла цей псевдонім на згадку про щасливе дитинство в рідному селі Заньки Чернігівської губернії.

1945 р. — Юрій Рибчинський, український поет, драматург, сценарист, заслужений діяч мистецтв України, один із основоположників сучасної української естрадної пісні.

Помер: 1944 р. — Олександр Кандиба, український письменник, талановитий поет, драматург, яскравий представник символізму. Свої твори публікував під псевдонімом Олександр Олесь. Батько Олега Ольжича.

23

1888 р. — у Києві відкрито пам'ятник Богдану Хмельницькому.

Помер: 1632 р. — Памво Беринда, письменник і друкар, автор першого українського друкованого словника «Лексикон славеноруський» і силлабічних віршів.

24

1990 р. — над будинком Київради піднято синьо-жовтий прапор.

1991 р. — у Києві створено Спілку офіцерів України.

Народилися: 1844 р. — Ілля Репін, визначний художник-реаліст українського походження.

1967 р. — брати Капранови — Віталій та Дмитро, українські видавці, письменники, публіцисти, громадські діячі.

Померли: 969 р. — у віці близько 79 років померла велика київська княгиня Ольга, дружина князя Ігоря, канонізована Православною церквою. 1964 р. — Максим Рильський, український поет, перекладач, публіцист, громадський діяч, академік АН України.

25

1687 р. — Івана Мазепу було обрано гетьманом України.

1920 р. — Євген Петрушевич у Відні сформував закордонний уряд ЗУНР.

1937 р. — повністю розпущений як контрреволюційний ЦК комсомолу України.

Померли: 1657 р. — Богдан-Зеновій Хмельницький, гетьман України. 1934 р. — Нестор Махно, український анархіст, керівник повстанських загонів.

1942 р. — у німецькому концтаборі Авшвіц після триденних тортур загинув Василь Бандера, брат Степана Бандери.

26

1648 р. — під Старокостянтиновим козацькі полки на чолі з Максимом Кривоносом розбили польське військо Яреми Вишневецького.

Народився: 1931 р. — Іван Дзюба, Герой України, український літературознавець, критик, громадський діяч, дисидент радянських часів, другий міністр культури України (1992-1994).

Помер: 1708 р. — за наказом гетьмана Івана Мазепи поблизу Білої Церкви страчено полковника Василя Кочубея, звинуваченого у зраді.

І. Дзюба

І РОЗЦВІЛИ РУКОТВОРНІ КВІТИ...

З усіх видів технік вишивки, якими здавна оздоблюються на нашій території побутові речі та одяг, художня гладь найбільше зближує виробу народного рукоділля з образотворчим мистецтвом. У переважній більшості вони і є копіями картин художників, фотознімків пейзажів, тварин, композицій з квітами, різних дитячих ігрових ситуацій з елементами навчально-виховного змісту. Подивившись на заповнений цією вишитою красою простір, і на обличчя з'являється усмішка, а все ество огортає світло тепла і доброти, домашнього затишку. Його випромінює і сама Наталія Шульженко, яка в Криму є нині головним знавцем технології художньої гладі. У 2008 році видала власну методичну книгу «Вишиваємо пейзаж. Художня вишивка». Отримала авторське право на другий рукопис «Квіти. Натюрморти. Художня вишивка».

Наталія Шульженко за освітою — географ, закінчила Таврійський національний університет ім. В. Вернадського, працювала вчителем у школах, спеціалістом в Інституті мінеральних ресурсів і все життя займалася рукоділлям, в'язанням, кроєм і шиттям. У неї вдома є три в'язальні машини, на яких з-під її рук з'являються чудові вироби: сукні, костюми.

Умінню професійно вишивати вона навчалася в студії будинку культури Сімферополю.

польського тролейбусного парку під керівництвом майстрині Віри Двняніної і в 1991 році отримала кваліфікацію інструктора художньої вишивки. Вишивала спочатку сама так, немов малювала на тканині голкою картини: «Чекання» К. Васильєва, «Голубі танцівниці» Е. Дега, «Бузок» Е. Абрамової, «Шоколадниця» Ж. Ліотара та інші, створила серію мініатюр на кримську тематику. На республіканських фестивалях творчості народів Криму в 1995 і 1997 роках за ці вишиті роботи її було удостоєно звання лауреата.

Вишивання художньо-декоративних картин — заняття дуже трудомістке, монотонне та кропітке, можливе лише при великій старанності і величезному терпінні, — розповідає Н. Шульженко. Вони повинні бути такими, щоб з першого погляду їх не можна було відрізнити від намальованих. Це досягається

виконанням багатьох стібків і поєднань сотень відтінків кольорів ниток односторонньою технікою, яку можна назвати: гладь під живопис, малювальна гладь, живопис голкою. Вона заснована на правилах тіншової та тональної гладі і відзначається витонченістю. Проте якщо художник робить мазок пензлем за кілька секунд, то вишиті картини створюються роками. З кожною хвилиною, проведеною майстринею біля полотна, вишивка немов оживає, стає все більш реалістичною.

Працюючи з таким значним обсягом ручних робіт у великих часових рамках, майстрині, навіть дуже кваліфікованій, одній не під силу втілити у виробах можливості різних напрямків цього жанру, щоб продемонструвати їх глядачам. Тому Н. Шульженко в 1999 році створює студію «Мелодія шовку», яка нині об'єднує 35 майстринь — людей різного віку, професій та національностей. Створюють голкою з ниткою справжнє диво на тканині Світлана Петренко, Маргарита Астредінова, Ірина Левандовська, Людмила Гукова... Із Євпаторії приїжджає в Сімферополь на заняття студії Галина Серпухова.

Дивлюся на їхні вишиті картини, що демонструються на виставці в Кримському етнографічному музеї, і почуття від них захоплюючі. Вражає об'єм і глибина простору в

зображуваних предметах, станах людини та природи, найтонші тональні переходи кольорів, які відображають всі пори року, їхні барви та відтінки. Одних майстринь більше приваблюють квіти — вишукані троянди та іриси, екзотичні цикламени та крокуси, польові маки та ромашки, інших — пейзажі з полотен відомих художників та фотознімків кримських краєвидів: мису Аїя, Білої скелі, нічного Гурзуфа, візитовок Криму — Ведмідь-гори і Вітрильника. Головна ознака портретів — витонченість, а вишиті хом'ячок, їжачок, білочка, джміль і равлик — справжній зоокуточок для дітей.

Це вже третя в етнографічному музеї експозиція студії «Мелодія шовку», якій у 2009 році Міністерством культури Автономної Республіки Крим присвоєно звання «Народний любительський колектив», і кожна з них перетворювалася в справжнє свято цього оригінального та унікального виду вишивки, що давало нові поштовхи для його розвитку. Після того, як по кримському телебаченню було показано репортажі про другу виставку в грудні минулого року, керівнику студії Н. Шульженко зателефонували з Севастополя і запропонували приїхати в місто зі своїми виробами. І 8 січня мінішнього року, через два дні після закриття сімферопольської експозиції, вона відкрилася в Севастопольському Домі Москви у тому ж форматі. Інтерес до неї в чорноморському місті був дуже великий.

На кількох проведених Н. Шульженко майстер-класах сформувалося дві нові групи майстрів художньої вишивки.

— Бачите ці стрічки, — показує Н. Шульженко різнокольоровий серпантин у своїх руках. — Вони красиві, але холодні і бездушні. Наше завдання полягає в тому, щоб із цих тоненьких шовкових ниточок створити картини з живим цвітом, вдихавши в них тепло долонь і душу.

У нових майстринь-початківців колекція ниток лише починає формуватися, необхідної для вишивання гами кольорів часто не вистачає. Тож Наталія Іванівна ділиться з ними своїми власними запасами і кожного разу на заняття з вишивальницями у Севастополі їде з великою сумкою ниток і стрічок. А вони недавно привезли в студію «Мелодія шовку» свої перші закінчені роботи.

Ще одну школу художньої вишивки організувала в лютому 2012 року при Сімферопольському болгарському товаристві учениця Н. Шульженко — Ірина Левандовська. Вона ж проводить за експонатами розгорнутої на другому поверсі музею виставки майстер-класи для відвідувачів. Майстрині сподіваються, що їхня колекція, в якій до вже відомих з попередніх показів класичних зразків багатощарового творення малюнків шовком додалося багато нових виробів, подарує людям незабутні хвилини зустрічі зі світом прекрасного в житті. Він поряд з нами, і його можна не лише побачити, а й створити власноруч.

Валентина НАСТІНА

Фото О. Носаненка

ВІЗЕРУНКИ — ЯК СВІТЛО ЗІРКИ

Герой України Віра Роїк протягом останніх трьох років свого життя проходила вишивальне турне по степових районах Криму. Тоді ж жителі Советського району і побачили вперше її унікальні вишивки. Це було в квітні 2010 року. Ця виставка в районному будинку культури не лише продемонструвала красу української вишивки, а й запалила у відвідувачів творчий вогник і бажання вишивати. І коли цього року Міністерство культури Автономної Республіки Крим прийняло рішення провести бієнале «Український рушничок» імені Віри Роїк, наші вишивальниці з різних сіл привезли на районну виставку, а також в етнографічний музей у Сімферополі свої кращі вироби.

А в Советському з 25 травня до 10 липня відбулася нова зустріч з творчістю знаменитої кримської вишивальниці та її послідовниці у цьому виді народного мистецтва — внучки Аліни Воронової, правнучки Юлії Абрамової, Світлани Лавренюк, Галини Дмитрієвої, Валентини Носенко з Сімферополя, Євгенії Жукової з Джанкою, Юрія Савки з Луцька. Експозицію вишивок, яка називалася «Віра Роїк та її учні», за цей період відвідало близько тисячі осіб, що є рекордом для нашого району. На виставці демонструвалися найрізноманітніші вироби: рушники, серветки, доріжки, скатерті, килимки, декоративні панно, сумочки.

Про свої враження від побаченої краси багато відвідувачів написали у книзі відгуків. «Всі в захопленні, — пишуть, наприклад, вожаті та діти літнього оздоровчого майданчика територіального центру. — Ми доторк-

нулися до світу прекрасного. Велике спасибі за надану можливість дізнатися про героїчну жінку та її долю».

Талант і майстерність Віри Роїк, невмирущість народної культури та її традицій відзначили директор Некрасовського сільськогосподарського будинку культури Микола Чубатий, Ніна Строкова з села Пруді та інші відвідувачі. Вони висловили багато теплих слів на адресу всіх вишивальниць — учасниць виставки, які на величезному розмаїтті орнаментів, калейдоскопічній кольоровій гамі і розроблених сюжетних ліній композицій розкрили історію національних коренів декоративно-прикладного мистецтва, що здавна відображало духовні сили, мрії і творчі здібності народу.

У день закриття виставки в будинку культури було багатоголодно. До нас в гості приїхали син Віри Роїк — Вадим Роїк, майстрині Світлана Лавренюк та Євгенія Жукова, генеральний директор Всеукраїнського інформаційно-культурного центру Владислав Єрмаков, а також місцева вишивальниця Марія Брояковська та інші. Вони виступили на урочистій церемонії підбиття підсумків цього свята української вишивки.

Співробітники ВІКЦ продемонстрували фрагменти з документального фільму про життя і творчість Віри Роїк «А на тих рушниках Україна моя...» львівського режисера Василя Глинчака. Вадим Роїк презентував книги, видані нещодавно в рамках вшанування пам'яті його знаменитої матері. Це — вінок сонетів «Я, Віра...» її земляка з Полтав-

щини Сергія Сурмача, який нині проживає в Красногвардійському районі Криму, та матеріали науково-практичної конференції «Творчість В. С. Роїк у контексті розвитку декоративно-прикладного мистецтва України», що відбулася в квітні 2006 року до 95-річчя майстрині.

Ці книги передано в усі бібліотеки Советського району. А вишивальницям — учасницям виставки та місцевим майстриням, що своїми виробами розвивають і вдосконалюють народне рукотворне мистецтво, начальник районного відділу культури Тетяна Крижановська і Владислав Єрмаков вручили грамоти. Їх, зокрема, отримали Тамара Могильна із Советського, Ярослава Войцехов-

ська із Ровенок, Надія Соколовська із Роздольного.

Від імені громадськості Советського району висловлюємо велику вдячність Вадиму Михайловичу Роїку за надану можливість ознайомитися з творчістю Віри Роїк, яка запалила яскраву зірку свого таланту на рідній землі. Вона буде світити нам завжди!

Юрій КРАВЧЕНКО,
провідний методист з образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва
Советського районного будинку культури
На фото (зліва направо): Владислав Єрмаков, Світлана Лавренюк, Вадим Роїк, Тетяна Крижановська, Євгенія Жукова, Юрій Кравченко

ОФОРМИТИ ПЕРЕДПЛАТУ на всеукраїнську загальнополітичну і літературно-художню газету «Кримська світлиця» та інші культурологічні видання ДП «Національне газетно-журнальне видавництво» (газету «Культура і життя», журнали «Українська культура», «Український театр», «Театрально-концертний Київ», «Музика», «Пам'ятки України: історія та культура») можна в будь-якому поштовому відділенні зв'язку України. У країнах далекого зарубіжжя оформити передплату на ці видання можна через сайт www.presa.ua на сторінці «Передплата On-Line». Передплатити та придбати окремі примірники видань в електронній версії можна за адресою — <http://presspoint.ua/>. Така послуга доступна в будь-якій країні світу. Довідки за тел.: (044) 498-23-64; e-mail: nvu.kultura.porhun@gmail.com